

Ezen lapok minden héten négyezer, u. m. keddén, csütörtökön, péntek és vasárnap jelennek meg. Előfizetési ár fél évre Buda-pesten házhoz-hordással 5 ft., borítékban 6 ft., postán borítékban 6 ft. ez. p. A hirdetések minden apróbetűs hasábjára 5 (öt) ez. kr. fizetnek.

Csütörtök

461.

September 24. 1846.

Előfizethető helyben a kiskönyvtárban, ha valaki utalással Horváth-készen 1833k szám alatt fizet, és minden királyi postahivatalnál. — Az a szerkesztői bizodalomban a külföldre menendő példányokat csak a bécsi császári postahivatalnál rendelhető meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

A B. P. Híradó f. évi october-decemberi évnegyedes folyamára előfizethető, helyben 2 ft 48 krrel, postán küldve 3 ft 30 krjával pengőben.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Tiszavölgyi rendezés. — Egy liberális aristocrata és modora. (Felelet gr. A. Gy.-nak „Egy plebejus és elvei I”-jére. — Folytatás.) Szózat a dunatiszai csatorna tárgyában a külföldi tekintélyek véleményei után. Horváth József (folytatás.) Megyék. Közgyűlés Barsban. Közgyűlésről tudósítás folytatása Pozsonyból. Budapesti hírharang. Magyar gazd. egyesület. Erdélyi országgyűlés. Külföld. Nagybritannia. Magyarország. Krakó. Hivatalos és magánhirdetések.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Ő es. kir. felsége a nm. magyar kir. helytartósághoz legközelebb érkezett k. k. udvari rendelvénye szerint legkegyelmesebben megengedni mellőztetett: miszerint míg a N.-Becskerek mezővárosban felállítandó középtanoda ügyében a legfelsőbb határozat kiadhatnák, ideiglenesen ezen tanodában a tanulmányokbani előadások a legközelebbi iskolai év kezdetével megkezdethessenek: ennek következtében az ajtatos tanítórúdi atyák ott a négy nyelvészeti és elemi harmadik osztályban october elején a tanítást elkezdendik.

TISZAVÖLGYI-RENDEZÉS. A napokban tért vissza gr. Széchenyi István ő nmlta tiszai utjából, nyolcz hétnél hosszabb távollét után, Paleocapa velencei mérnök kíséretében, kinek jelenléte emlékezetes fog maradni mind azon irány következtében, melyet a munkálatoknak adott, mind pedig azon emlékirat által, melyet a Tiszavölgy rendezéséről, hosszú tapasztalásainak nyomán olasz nyelven szerkesztett. (Ez most fordítás alatt van, s a közönség elibe fog nyomtatásban terjesztetni.) Azon jelszó, melyel a debreczeni gyűlés belátva a cselekvés sürgetős voltát, elosztott volt s mely így hangzik: „ásó és kapa melébb!” nem hangzott el üresen, hanem tényeket húzott maga után. A rendezési munkálatok több helyen már valóban megkezdettek, másokon pedig a jövő hó elejével fognak megindulni. A mint a dolgok most állnak, miután mintegy 360 ezer pengő forintnak akadt eddig helye, és e somma amogkezdett munkálatok által már lefoglalva van, a pénznek szűke nem képezhet akadályt s inkább egyébre, s nevezetesen kettőre van e vállalatoknak legfőbb szükségök. Egyik a jó idő és hosszú ősz, másik az illető társulatoknak minél nagyobb részvete, ébersége, felügyelése, hogy a megkezdett munkálatok, minden szükséges pénzfeclerés nélkül, jól számított takarékosággal, de azért jól, szilárdul készíttessenek, s ne legyen mód sehoh arra, hogy a magánérdek a közérdek és haszon felett valahol túlnyomóságra vergődhessék, vagy pedig a költséges végrehajtás másokat hasonló vállalkozásoktól elijeszthessen. És itt legszebb mezejök nyílik az illető társulatoknak, mikép közszellemöknek, erélyöknek, egyszersmind azon egyeztető léleknek, mely nélkül ily bonyodalmas nagy ügyek nem vezéreltethek jó eredményhez, tettleges bizonyosságát adják. Másrészt a megyéknek is van alkalmok, a népet keresethez juttatni, ezen mostoha évben, midőn előreláthatólag sok lesz közöttük, ki a köz- és magánjótékonyaságra szoruland. S a mi álmétkodást érdemel, daczára a mostoha évek, a közelgő szűkségnek, s daczára az ajánló jó keresetnek, mely egy férfinál napjában némely helyeken, szakmáymunka mellett, egész 25—30 garasig is felhág, vannak a legújabb hírek szerint pontok, hol a megkezdett munkálatokhoz már tetleg hozzáfognak, s hol 3—4000 férfinak tudnának dolgozni, s munkásban látnak szükségét! Remélhetni azonban, hogy a közhatalóságok s társulatok közremunkálása másrészt magának a népek józan esze és szorgalma ezen bajon rövid napon fog segíteni, kivált miután szűret és minden mezei munka, melynek otthon kezekre van szüksége, vagy be van már végezve, vagy nagyon közelget végéhez. Ily körülmények és kilátások között, noha már september végét éljük, biztos a remény, hogy még ez évben igen tetemes munkálatok fognak végrehajthatni. Zemplénben a Toplya és Ondovánál, és Bodrogközben, Szabolcsban mind a felső mind az alsó vidéken, ezenkívül Szegednél folynak, vagy lesznek rövidnapon megindulandók a munkálatok. Legjelentékenyebb, de legköltségesebb munkálat, s melynek legkiterjedtebb és legmesszebben érezhető leend jótékonyasága, Dobnál Szabolcsban történik, hol egy nagyszerű, négyezer ölet haladó átmetszés, jobbról balról hatalmas töltéssel védve, van tervben, s már a baltöltés meg is kezdve. Nevezetes árvízelleni munkálatok történnek ez évben még az illető birtokosok és községek saját erejével, de a tiszavölgyi választmány engedélyezése folytán, és az őszves végrehajtási tervbe illőleg, Csongrád H. M. Vásárhely, Mindszent, Makó és Földeák tájékán. Egy szóval a kezdet meg van téve — az ásó és kapa mozog — majdnem egy millió váltó forint fog, ha az idő kedvez, még ez évben forgalomba és a nép zsebébe jutni, s hisszük, hogy a tett munkálatok sikerei már jövő évben (természet szerint oly mértékben, melyben józanul várhatóak valának) fogják magokat éreztetni. Már most az van hátra: szabályozni az egész bonyodalmas gép mozgását a szerzett tapasztalatok használata mellett, s nem hülye ezen nagyszerű ügy iránti részvétben, mindaddig folytatni a cselekvést, míg azt teljes sikerhez nem vezetjük! És igazat szólva, csak a ki nem csügged s lankad, fogja a sikert élvezni, és nyugodtabban hajthatni egykoron örök nyugalomra fejét, ha elmondhatandja magáról: „a Tiszavölgye virágzik, s ebben parányi részem nekem is vala!”

Egy „liberalis” aristokrata és modora. (Felelet gr. A. Gy.-nak „Egy plebejus és elvei I”-jére. Sept. 15-dikén.) (Folytatás.) A fiatal gr. ily szerencsés elmenckzedések közt, mint pillangó repked el s csak pillanag mulat minden felett, a mi eszébe jut, s egyuttal engem, mint a herostratusi híru (mint valaki a Helilapban mondta volt, alkalmasint mivel agyagbálványát rontotta le) devalvationalis rovat egykori íróját mutat be a közönségnek, képzelhetni minő nemes szándékkal. Itt a derék gr., természetesen, az együgyűkre speculál, ha velök együtt nem érez is: mindkét hipotézisben az ezee olvasóra bízom a gr.-nak érdeme szerinti méltánylását. A devalvatornak annyi satisfactioval azonban tartozom, hogy megemlítsem, mikép sok, ki tartuile-arcezzal beszélt azon rovatról a bárgyuknak, szívében örvendett, sőt megtörtént, hogy előttem elragadtatva magasztalta épen az, ki jónak látta vagy kényserülve volt, ellene írni. S ha az eredményt nézzük: a „magyar tengerre” csábitott ártatlan fiatal emberek egy része már visszazsallinkozott, szívében átokkal a gondolatlan tengeri dalnokok iránt; a phalanstérenek hire pora sincs s a mi legfőbb: míg a devalvator csak a nagy szavakat devalváltatta, az alatt az aranyos száju „statusgazdász,” ki a devalvator mérgében bánditá a k nevezte, schwarz auf weiss nyomtatva a Helilapban, bizonyos nagy részvényes társaság tőkéjének 50-dét devalválta mint mondják, zerusra, s külföldös játéka a sorsnak! a dev. azt felelte volt, egész érzékenységgel, ama peremtorius argumentumra, hogy kár a statusgazdász urnak olyanokkal élni, mert az emberi lehetőségek határai között sokkal hamarabb forthat az ő torkára, mint a dev.-éra . . . ; e felelet nem láthatott világot, és kár volt! talán hasznos figyelemzetésül szolgált volna.

Azon igen szép, fölötté gyöngéd, és mód nélküli loyális insinuatiókra, melyekkel mlgdod mellékesen gr. D. E.-t, ráam vonatkozólag illeti, azt hiszem, nem fog adós maradni a B. P. Híradónak — önnek engedelmével legyen mondva — „jel es vezére”. Részemről csak annyit tartok szükségesnek ezennek megjegyezni, hogy ha mgod szerint csakugyan „nem loyális dolog gr. D. E.-től pártja ellenében, hogy annak organumát ily kezekre bizza,” ám lássa a B. P. Híradó vezére — adjutásán minden pillanatban túladhát, semmi sem akadályozza, sőt annak többször kijelentett kívánságát fogja az által teljesíteni. Hiszem, hogy megis teendű, mihelyt alkalmasabbat talál . . . ez törvénye a politikusoknak: az ő kezökben minden eszközzé válik — nincs miért borzadozni — még mlgdod is. De én nem bánom, hisz én nem kerestem ez égető homokot. . . . Az igazat megvallva, a B. P. Híradó vezére fedezte fel bennem — valamint mlgdodban a P. Hírlap szerkesztője — (már ez nagyobb judiciu mal-e, mint millýnennel mlgdod bir a felebbiek és következök szerint? az más kérdés) a journalistai talentumot (nevezzünk gr. ur, ha úgy tetszik, mindketten), joga volt az ki is bányászni s ha kifogyott az ér, felhagyhat vele. En vissza nem fogok sovárogni e tere . . . ; tudom, mily veszedelmes, magyar ugynevezett liberalisokkal szemben szabadon beszélni és igazságokat kimondani. Azért hát nincs miért unszolja mlgdod gr. D. E.-t, én teszem azt helyette, hogy csak minél hamarabb muljék el e pohár ántólem. . . .)

Gr. A. Gy. miután, mint ő mondja, „mivoltomat” előadta, minek folytában én is bátor voltam ő mlgának mivoltát boncolgatni. . . . „kivoltom” mal akarja megismertetni a közönséget. S itt megint szeretett paripájára a „witz” re ül, hanem e bizony, mint már láttuk, délozoz, a lovag pedig szeles s így rendszerint észre is alig veszi, mikor földre van terítve. A ns gr. igen sokat szeret vonni e fűszerből, nem gondolván meg, hogy gyomrát — mely mint látszik ugy sem igen jól emészt — elronthatja vele. Erre nézve, kérem, tartson

1) Köszönöm alásan, de nem fogadhatom el. Mi egyébiránt tisztelt barátom gr. A. Gy. bonczkés alatti elfecluttatásait illeti, azokkal jelenleg nem tudom mit tegyek. Adósa nem szeretnék ma a r a d n i tisztelt barátomnak, ha valóban az vagyok. Azonban mit ő nekem adott, azt nem nekem kölcsönözte, hanem maga vette legnagyobb részben kölcsön különböző francia könyvekből, s anekdotai szótárakból, és így úgy látom, hogy inkább tisztelt barátom van a sor ezen kölcsönt leroni. Sajnálom egyébiránt, hogy t. barátom talentumát a compilatio épen ezen nemere használja. Azonban meglehet, hogy ezen mezőni izzadozások folytán, talán sikerül végre t. barátomnak a kölcsön vett tökéket megtérítve, egy jókora, sajátlag önmagát illető elmésségi sommát megtakarítani. En ezen reményelt időpontot üdvözölöm már most, és jelentem magamat mint alázatos kölcsönkérő. Ha nem tagadja meg ő nagysága kéresemet, bizonyos lehet a pontos töke és kamatfizetésről, s ha ez utóbbi egy pár hettel elmaradna, természetesen a kamatok kamata is ki fog járni rendszeren. A mint a dolgok most állanak, azt hiszem legjobb, ha nyugodtan nézem mint gyakorolja magát tisztelt barátom az elmésség-hajszás mezején, s mint keféli őt a plebejus. A latvány mulattató, és kivált a contrast igen szép, midőn látjuk, mint küzd az aristokrata plebejus fegyverekkel (melyek szálkái az uri kezezeket természetesen sértik is) és mint replikáz erre, a plebejus aristokratiai felfoggással, és minden, még humor tekintetében is kitűnő tulnyomósággal. — Gr. D. E.

2) Nem egy könnyen. — Gr. D. E.
3) Majd ha nem lesz mit devalválni, s nem lesz annyi a sültetlen witzeskedő. — Gr. D. E.

szeme előtt egy törvényt: „il n'en faut pas mettre partout.” Az igaz, hogy nekünk magyaroknak meg sem „esprit” ink, sem „witz”ünk, s azért nem is tudhatjuk, hogyan élni vele, csak „witz”ünk, ezt is pedig el akarja gr. Széchenyi vezetni. Előz az, hogy gr. A. mint mondja, „soha sem hitte, hogy plebejus vagyok, koránsem azért, mint képzele szerint elmesen jegyzi meg, mintha gondolkodásom módjában valami nemeset talált volna, ha nem 'sat.” Erre azt felelhetünk egészen komolyan: olvassa meg csak a ns gr. minden atyai előszeretet nélkül, e polemiai zsenyéjét s keresse benne a nemes gondolatokat . . . Istenem! minő kietlen sivatagot fog találni . . . a szentírás érvai szerint igazán „meglátta más szemében a szálkát, de nem magáéban a gerondát.” — Egyébiránt nagy kár volt genealogiámat és biographiámat is megérintenie, mert ez által kényszerít a ns gr. explicatioikat tennem, felszeg tudósításai kiigazítására, s pedig jól érzom, minő helytelenség sőt illetlenség, ily csekélységekbe avatni a nagy közönséget. — En bizony, mlgos gr. ur, erős meggyőződése és nem complet értesülési daczára is valóságos plebejus, valóságos nemes is vagyok egyszersmind, törvény és ususnál fogva. Ennél több explicatio igen messze vinné, de a mit mondék, betű szerint igaz, s ha mlgod kívánja, meggyőző felvilágosításokkal szolgálhatok. Életemhez valami analogot hiába keresek emlékezetemben, mivel kipótolhatnám azt, a mit itt elő nem adhatok . . . valami hasonlatossága van a Candidéval, kinek érzelmei mindig a valóba ütözköztek, mig ki nem ábrándult. Történetem, jól mondja mlgdod, tanulságos. Csak egy nevezetes és jellemre elhatározó tényt említek meg: a nemes emberek agyon akartak verni, azt híven, hogy ellenségök vagyok; de ép ezen nemesek ellenségei valósággal szinte el is pusztítottak és sokáig a legigazságtalanabb és kínosabb üldözéseknek tettek ki, azt vélvén, hogy a nemesekkel tartok. Ily előzmények után, természetes, hogy én biz’ az egész világot szeritem volna egy tojásba zárva, földhez csapni. Ez az, a mit mlgdod „tulzó liberalis szellem” nek nevez . . . tulajdonképen sérelmeim voltak igen elevenen sajkók s fájdalomaim igen mélyek, de még kívánságaim sem voltak azért soha tulzók. Azóta, hogy ily benyomások alatt dolgoztam egy lapban — mindössze három hónapig s többnyire oly tárgyakon, melyekre azokat nem igen lehetett alkalmazni — s melyekről panaszkodva írtam volt egy barátomnak Berlinbe: „hej be nehéz tanítani a közönséget oly dolgokra, mikhez magunk sem értünk!” — nem néhány hónap, mint mlgdod állítja, hanem több mint három év tel el, mi alatt mentill alkalman volt tanulmányim megszakkadt fonatát újra felvenni s ismeretemet az emberek és dolgok körül, azoknak leg-gazdagabb forrása mellett szaporítani; volt gyakran alkalman elmélyedni azon szomorú igazságba, mivel az elhagyott Napoleon vizagztalta magát óriási bujában: „les malheureux sont injustes” . . . s lassankint kigyógyultam. Ez azon változás, mitől ő mlga oly erősen látszik irtózni. Már csak maradjon ő mlga igazi változhatlan Huron, én a változandóság elve mellett maradok — ez a természetnek törvénye; a ki teljességgel nem akar változni, módosulni, az vagy magát ámitja, vagy igen kell sajnálnom.

Nem vagyok én a társadalom egyik osztálya iránt is elfogulva, ellensége egyiknek sem, s ha ohajtásim mértékében valami különbség van, azt csak az egyik részről nagyobb substratum indokolhatja. Mlgdod „tulzó conservatív” nak nevez, hogy ellenkezése hozzon mulammal . . . az ellenkezés csak az, mi az éretlenség és érettség között van. — Conservatív irány és demokratiai meggyőződések nagyon öszvefesznek — ne rémüljön vagy ne mosolyogjon mlgdod! ha egyszer kifáradt mlgdod az erőszakolt witz-gyártásban, és kissé több türelme lesz mások véleményét fontolgatni, felvilágosítom iránta. Ezen öszvefeszhetőség következménye, hogy mikor a népre gondolok s erős kormányról beszélek, nem sokat aggódok a formákon, mert azokból a nép nem szokott élni; de ha a kiváltságos osztályra, a legalis nemzetre gondolok, melynek jogai a formákra is kiterjednek, melyeket öszveviszszakuzálni s eltapodni igazságtalanuság és veszedelem nélkül nem lehet — minden reformi hamarkodás pedig elvégre és bizonyosan csak oda vezet — akkor egész tiszteletparancsoló arcvonásaikban tűnnek fel előttem azon ősi institutiók is, melyeknek mozgásában szokott nyilatkozni közéletünk, s mellettök csak azért nem indulok táborzásra, mert semmi oldalról sem látom megtámadva.

Ok és szív nélküli vádakkal az ellenzék iránt azon mindenféle jóért, melyet az kivitt, vagy kivinni szándékozik, nem igen „okkal és észszel” vádol engemet mlgdod, és még kevésbbé szívvel, melynek czi k k ében semmi nyomát sem találok. A mértékletlen jó akarat politikában, előttem iszonyu ros szagban áll — meglehet hibázom, de véleményemre tapasztalásom hozott, — mlgdod előtt pedig, ez talán a summum bonum, valami sokkal jobb magánál a valóságnál is. Szerintem a király és az ország hozott törvényeket; az ellenzék egyet s más megpendített, mi aztán a kormány s a higgadtabb rész segélyével idomítottat gyakorlativá s szállítottat kellő mértékre; sokat azonban maga az ellenzék rontott el, s pedig a legfontosabbakat és legsürgetőbbeket. — Az a megpendítés, mely egy időben elég volt valakinek hírt szerezni, előttem semmi különös érdemet nem szerez a személyeknek vagy pártoknak: személyek és pártok felett uralkodik az idő és szükségök; nem

ki — hanem hogyan pendítette meg — ebben áll előttem a bölcsesség és érdem. (Vége köv.)

(SZÓZAT a dunatiszai csatorna tárgyában a külföldi tekintélyek véleményei után. Folytatás.) Jóllehet Klenze minden előgördített nehézségei, mint látni fogjuk, csak újabb kiadásai 's variációi a Váshelyi-féleknek, melyek általam annak idejében tökéletesen egyfolytósan megválasztottak, bizonyos okokért azonban nem lesz felesleges, azokon túlólagosan keresztül menni, 's részint a Híradóban, részint a Jelenkorban megjelent e tárgyra vonatkozó értekezéseimet a tisztelt olvasó emlékeztetébe visszahozni.

1) Mindenek előtt azt mondja Klenze: hogy az előterjesztett munkálatokban nem lát kész terveket csak hiányos vázlatokat, melyekben a kivételről kivéve, minden csak hypothesisen alapul, és azért a tervnek elődöntő pozitívításához hiányzik is a biztos támpontok, melyek hiánya következtében saját ezen véleménye is csak oda szorítkozik, hogy inkább az elfogadandó rendszer választása, mint egy bizonyos terv kivételre állapíthatásáék meg.

Igaz, Beszédes ur terve a legkisebb részletig kidolgozva nem volt, részint költségkimélemből, részint azon tekintetből, miszerint tervezőnek, ha egyszersmind tervének végrehajtója, soha nincs szüksége a legkisebb részletek kidolgozására, melyek a tervezet foganszásával agyában különben is tisztában állnak. B. ur tervével csak a csatorna kivétele lehetőségét, mely ő előtte kétségbe vonott, és a költségvetést kívánta kimutatni, 's aligha gondolt arra, hogy terve oly számos revízió át rostáltatni fog. De másint is, valljuk meg őszintén, ritka azon tervezet, mely a végrehajtás előtt részletesen kidolgoztatott. Például a középponti vasutnak N. Maros és Kövesd közli egyik legnevezetebb feladatú vonala határozatlan még mult őszszel sem volt megállapítva, annál kevésbé terve részletesen elkészítve, holott pedig a munkálatással ime vonal tövéhez közeledtek. 'S kérdem, ki van-e egész tökélytel dolgozva az annyira nagyfontosságú Tisza-szabályozatnak tervezete, pedig mint halljuk, az ázó és kapa forgatását szándék megkísérteni? Amde kerekem tagadom, hogy B. ur terve csak hiányos vázlatoknak tekinthető, mert nem nélkülöznek semmi adatot, mik részint előterjesztett terv megválasztására, részint a bírálóknak 2. tervétől eltérő véleménye esetre, önállólag egy dunatiszai csatorna mikénti létrehozhatóságát kimutatására szükségesek. Világosan bizonyítják ime állításomat a hollandi vízmérnökök, kik épen nem panaszkodnak, hogy B. terv pozitív bírálására kevés adatokat 's csak hypothesiseket nyertek volna, sőt ezek ajánlott módosításokkal egy unjonan átdolgozott tervet kapcsolnak hivatalos jelentésökhöz; mit nem lehetnek, ha minden szükséges adatokkal nem bírnak. 'S felhívok minden szakértőt, tegyen tanubizonyoságot, vajjon egy csatorna-terv vizsgálására nem elegendő-e? ha a csatornavonal határozatlan a terv részében meg van állapítva, hossza kétszer tellenczölve, földzete kétszer, sőt nagy részben háromszor nivellálva, a Duna és Tisza legkisebb, közép 's legnagyobb vízszinei határozatlan kijelölve, a Duna és Tisza vízmennyisége, sebessége 's keresztmetszvényei előadva, 's ezek nyomán a csatornavonal terektől rajza mellett egy tökéletes hosszszelvény (Längenprofil) készíthető, melyben a csatorna megállapított fenéke behuzva adatik, több keresztmetszvények mellékelével. Hiszen ezek nagyobb részben a változhatlan helyszini adatok 's nem hypothesisok; ezekből állapítja meg a tervező a többleket is, melyek a tervezetbe képest tetszés szerint változtathatók, például: a csatorna fenékét nagyobb vagy kisebb esettel, keresztmetszvényeit nagyobb vagy kisebb oldalrészével, a perozsintint lefolyó vízmennyiséget és sebességet, a toroki épületeket és a közben eső vízszekrények számát. 'S ha ezekhez későbbben a társaság által tétellett furatok eredményét hozzá kapcsoljuk, kérdem: minő adatok kívántatnak még egy csatorna terv bírálására? Klenze bizonyosan a német tudósok sajátosság természeténél fogva B. ur terv bevezetését ama történeli forrásból akarta kezdeni, miért nevezik a Tiszát Tiszának, a Dunát Dunának? honnét veszik ezen két folyók eredetüket, és minő változatokon mentek át kezdőöktől fogva a mai időkig?

Klenze urnak fenebbi nyilatkozata képtelen ellentétben áll tulajdon előadásával is, mert adatok hiányában kérdem, mikint adhatott oly terveket, melyeknek költségét leg részletesebben — egyes forintokig kiszámítva — előterjeszteni jónak látta? De legfeljebb Klenze urnak amaz állítása: miszerint a tervnek elődöntő pozitívításához hiányzik a biztos támpontok, 's azért saját véleménye is inkább az elfogadandó rendszer választására, mintsem egy bizonyos terv kivétele megállapítására vonatkozik. Ezzel másint annyit mond: B. tervt pozitívítással elődönteni, vagy elődöntő pozitívítással megbíralni adatok hiánya miatt nem képes, és következésképpen minden előterjesztendő saját állításai is, a pozitív bírálás csak hiányos vázlatának tekinthető!!! Minek derekasan csakugyan meg is felelt, 's azért inkább az elfogadandó rendszer választására, mint egy bizonyos terv kivétele megállapítására szorítkozik véleménye. Ezzel ismét megsemmisíti hivatali eljárásának célját, és ennél fogva itt tökéletesen beakosozhatna volna jelentését, melynek következő részleteit a mondott előzmények után maga Klenze érvevnyteleknek vallja.

2) Klenze ur B. ur tervt bonczolgtatván a m. kir. építészeti igazgatóság ellene tett észrevételeit — melyeket én a B. P. Híradó mult és ez évi számaiban tökéletesen megválasztottam — helyesli, hozzá téve, hogy az áruszállításra kétes lenne a csatorna eredménye, mert sokkal több áru léven fel- mint lefelé szállítandó, a csatornabani nagyobb vízesség miatt, nagyobb vonóerő kívántatnék mint a Dunán.

Ezen nehézsége Klenze urnak V. urtól kölcsönözött, és minden megmutatás nélkül pusztá szóval gördítették elő, mit én a Jelenkor ez idei 33. és 34dik számaiban biztos szá-

mitással megválasztottam, és kimutattam, mikint a csatorna víze sebessége a hajók járásakor 0,84 láb; minthogy pedig a Duna sebessége ennél négyszer nagyobb, 's minthogy Dunán a lovak a hajótól messze húznak, és ezáltal is erejüknek egy tetemes részét vesztik, midőn a csatornán közel a hajóhoz alkalmaztatnak; tel nem foghatom, hogyan állítják ama jó urak, hogy a csatornán nagyobb vonóerő kívántatnék mint a Dunán. Említett jelenkori értekezésomban világosan megmutattam, hogy a vontató erőben nagyon csekély különbség leszen a mi folyóvízű csatornánk, és az állóvízű csatorna közt. Az érdeklettek méltóztassanak azt átolvasni 's meg fognak győződni, hogy némi hamis megrögzött eszméket, mily nehéz még a tudomány ösvényén is kiirtani. A Dunán fölfelé egy ló legfeljebb 320—350 mázsát húzhat, midőn a mi csatornánkon fölfelé is 1300—1500 mázsát elbírhát. Hogy pedig még inkább átlássa a tisztelt olvasó Klenze állításának alaptalanságát, kiírom a hollandi mérnökökök hiteles kuffó után közölhető pontos számításuk eredményét, mely szerint a csatornában szabadon folyó víz a fenékszögök által eszközölt feltorlasztás nélkül átalok módosítva 100 óre 3^{oo} vonat hanyatlással = 1,464*) 100 óre 4^{oo} vonat hanyatlással Beszédes terv szerint = 1,686 láb. A hajók járásakor pedig, minthogy a hollandi vízmérnökök módosítása szerint minden szekrényzúgónál a felső vízszin egyenlő magasságra torlasztatik az előtte álló szekrényzúgó alsó vízszine magasságával, a közep sebesség = 0,626 azaz nem egészen 2/3 láb leend. Ha Klenze Beszédes csatornája fenékét 100 óre 4 vonat esettel tekintetbe vette volna, és számítását tesz. bizonyosan nem kis meglepetésére egyenesen nem állíthatta volna, hogy a csatorna víze sebessége nagyobb a Duna víze sebességénél, mely 3 és 4 láb közt áll.

3) Klenze a vizerővel dolgoztatás elvét a jelen században alkalmazhatónak nem tartja, részint mert nem hiszi, hogy az állítógat kínálkozó 9 millió köb-ölnyi víztömeg ezen vidéken rendelkezésre feltalálható legyen; mert ha annyi van, szerinte az bőven elegendő egy sokkal egyszerűbb állóvízű csatorna elterelésére; részint pedig azért ('s itt tökéletesen egyetért a m. kir. építészeti igazgatósággal) mert ha a víznek oly erő tulajdonítatik, hogy a csatorna medret kiássa, akkor csak varázserővel lenne utóbb gátolható, hogy azt, ha kész ismét el ne rontsá. (Imez utolsó ellenvéte a legújabb, és épen újságánál fogva a leggyengébb is.)

B. ur nem is akarja egyedül az állítólagosan kínálkozó 9 millió köb-ölnyi tájbeli víztömeget a csatorna kiképezésére használni, hanem a Duna vizét, mellyel minden időben rendelkezhetik azon módon, mint a Híradó 373—386k számaiban részletesen előadom, fogja a csatorna kibővítésére alkalmazni. Az sem áll Klenze szerint: hogy ha 9 millió köb-ölni tájbeli víz rendelkezésre feltalálható, állóvízű csatorná lehetne inkább építeni; mert víztartályban a földzet homokos volta miatt azt fellegni lehetetlen; és még azért sem, mert a tájbeli víznek állóvízű csatornára használható nagyobb része a csatorna legalacsonyabb környékén, például Ócsa és Babas körül létezik, tehát azzal a felső bugaci csatornákat éltetni lehetetlen. Különben a furatok eredménye után — mit még Klenze nem tudhatott, 's azért e részben tökéletesen menthető is — kislult, hogy állóvízű csatorná építeni lehetetlen.

Az előgördített nehézségek második részére igen könnyű a felelet. Míg a csatorna völgyelete a víz ereje által bővítetik, addig abban sem fenék, sem szekrényzúgók nem léteznek, tehát abban szabadon nagyobb mennyiségben és sokkal nagyobb sebességgel foly a víz, mint különben a hajók járásakor. A vizerővel dolgoztatás pedig azon módon történik, mint a Híradó említett számaiban kimerítőleg megmutattam. Ha egyszer azonban a csatorna völgyelete kellek kibővítetett, és emberi kezekkel rondos oldalrészűt nyert, az egész hosszúságára alkalmazandó több fenék — és szekrényzúgók 's toroki épületek által, a megállapított fenékeset csekélyesége miatt, a csatornában folyó víz, mind mennyiségére, mind sebességére nézve szerfelett korlátozva tartatik, 's azért nem is szükséges más különös varázserővel gátolni, hogy a kész csatornának ismét el ne rontsá. A hajók járasa alkalmaival, mint fentebb láttuk, majdnem állóvízű loszen a csatornának, mely nem rothtat, mint a szárnyszögte madár nem röpkülhet. Bámulom az ily bámulatra méltó képtelen ellenvételek előidézőit, mert minden gyanúsítás nélkül mondom: vagy nem tiszta szándékkal illetik a csatorna ügyét, vagy tisztában nincsenek: mikint lehessen folyóvízű csatornát, tetszés szerint igen mérsékelt, és csekély sebességgel előadandót építeni? 'S különös, hogy a hollandi vízmérnökök terjedelmes jelentésében nyoma sem létezik az ilyféle nehézségeknek, melyek ezafelatra sem érdemesek, mivel eszméjükben magok világítják a csatornát, 's azért a mennyiben egy részről untatók, ugy más részről — ha tekintélyektől jönnek — buzantók. (Folytatattik.)

Megyeek

BARSBOL. A. — Maróth, sept. 18. F. hó 14-én mélt. b. Majthényi László ur közkedvességű főispánunk elnöklete alatt kezdődött évnegyedes közgyűlésünkben a' szokott üdvözlések után felolvasatott legelsőbb is Szabolcs megye azon ismeretes levele, mely a főispánok 's azok helyetteseinek a törvényszékek elnöklésök tárgyában sérelmet lát. — E tárgy hosszas vitakozást szűlt; meghányattak minden oldalról az 1500dik és 1613dik évi törvényezikkek, fel-

*) Ezen sebesség megkülönböztetendő azon sebességtől, mellyre a hollandi mérnökök szerint a víz ereje dolgoztatásával a csatornában általánosn lehet számítani, vagyis a 2, 78 lából, mi a B. P. Híradóban Fyrie véleményében közöltetik; mert ez az egész csatorna hosszában, a Duna és Tisza állása közt létező 77' lábnyi átlalános eset felosztásából származik, 's ekkor a szekrényzúgónál ejtett nagyobb bukások is a csatorna futó esztére felosztatni képzelteknek, mik különben a szekrényzúgók fenállásával a vízsebesség növelésére nem hatnak. — H. J.

hozott, hogy 1622dikig törvényszékek elkülönözve a közgyűlésektől nem is tartattak, kivéve, ha oly tárgyak fordultak elő, melyekben itélni kelle, a közgyűlés rögtön törvényszékké alakítottatott át. — Támogatott 's ellenokokkal ostromított a főispánoknak a törvényszékek elnökölhetési joguk, de miután a' barsi főispánok ennek régibb idő óta használata- és gyakorlatában volnának, nevezetesen gr. Almásy barsi főispánága alatt elnökölt, az utána következő gr. Berényi e jogávali életét soha el nem mulasztá, Boronkay csak kevés ideig viselheté e magas hivatalt, 's az öt nyomban követő mostani főpohárnok gr. Keglevich János főispánága 4 első évében mindig mint elnök volt jelen, 's őrszemekkel kísérte és segítette elő az igazság gyors kiszolgáltatását; eziránt megyénk azon időben végzésileg is rendelkezett, 's ezen végzést jelenben módosítani is, annyival inkább változtatni megéyén közönséges teleslegesnek találá, 's így a régiben hozott végzésnél, mely a főispánok 's helyetteseik elnökölhetési jogát megállapítá — megmaradt, mindazáltal azon nyílt kijelentéssel, hogy honunkban a lehető legnagyobb egyformaság elterjesztése tekintetéből e tárgy az országgyűlési utasításokkal foglalkozó választmányhoz vezéreltessék.*) — Ezután előterjeszté ő mlga, hogy végzésünk értelmében egy egész évre megválasztandó 16 törvényszéki táblabíráknak ítkos szavazattal megválasztása a' jelen gyűlés 150 napjára volna kitézve; minthogy azonban előtte tudvalevő okoknál fogva e tárgynak holnapra leendő elhalasztása sokkal szélszerűbbnek 's minden ingerültséget eltávolítónak látszatnék, azért azt holnapra elhagyatni megartatni. Első alispán ur azonban ez ohajtásának jelenben ellene szöfött, és a táblabírák mai napon megválasztását — az erre vonatkozó megyei végzésre hivatkozván — komolyan sürgeté, 's e felett általános lárna — a közönség lármája — emelte fel magát, miközben M. R. táblabíró felkeit 's azon nyilatkozatot tevő, miszerint neki kortesek behozataláról, 's személye ellen alakított fondorkodásokról — melyek egyedül a táblabírásgó okvetetlenül kihagyatásá czéloznák — csalhtalan tudomás van, ez okon ő előtegesen a táblabírásgó 's azok bizalmát, kik utalán mellette nyilatkoznak — alázatosan megköszönni kénytelen. Utána első alispán ur szöfölt meg, 's leplezetlenül tárta fel, hogy az előtte szöfölt táblabíró urnak igazá nincs, ha őt ítkos értelmű szavakban korteskedésről vádolja, mert ő csak néhány meghitt barátit cöfft nyilatkozatát ki azon ohajtását, mely az előtte szöfölt táblabíró ur kimaradásában pontosulna, 's e kijelentése az 150 alispán urnak személyeskedésnek bélyegzetvén, az ingerültséget a közgyűlésben magas fokra emelé, minek eredménye lön közkedvességű 's tudományos táblabíráink R. I., B. T. és Sz. J. urak lehető megválasztatandusokról előrei lemondásuk, de azért a' választás más napra — a köznemesség mostani itléte miatt — el nem halaszthatott, mert a közgyűlésekben nem az értelmesség, hanem legyen az bár milyen, mindig a többség a győzelem. A szavazatok beadattak, 's másnap a megválasztottak felolvasatván az első napon előre lekösözöök R. I., B. T. és Sz. J. unjonan, azaz 15kén megköszönték a T. RR. bizalmát, hozzájuk csatlakozván példájokat követe K. J. is. — Ennek története után egészen új választás hozott indítványba, miután e tisztelt egyének a táblabírásgó általános kívánat, 's a mlgós főispán ur hozzájuk intézett kérelme daczára is elfogadni vonakodtak, de az unjonai választás törvénytelennel jelentetvni ki — siker nélkül hangzott el. — Nem volt egyéb teendő, mint csupán ez igen tisztelt tagok unjonai megválasztását léptetni életbe, hogy ez által fényre derüljön, mikép ök nem a kortesek — mert ez volt lekösözöök főalapja — hanem az általános bizalom, 's az értelmesség választottai legyenek, 's ez valóban meg is történik, ha másodszori megválasztásuk helyett az egész közönség általános — szavakban felhangzó — ohajtásával megelégedésre fel nem hivatnak, 's az öszves közönség e megbecsülhetlen bizalmának már tovább ellen nem állhatva, a táblabírásgó mindnyájan elfogadják. Táblabírák választott jegyzöinknek is adatott szavazat, még oly tárgyakban is, melyek általok, mint jegyzök által adatnak elő. — Megválasztott táblabíráink ezek: Botka Tivadár, Rainprecht Ferencz, Jeszenszky Elek, Rainprecht Ignác, Kosztolányi József, Jeszenszky Sándor, Szabó János, Kürthy József, Lipthay Gábor, Simonyi Bogdány, Endrödy Alajos, Farkas Pál, Simonyi Libor, Kelecsényi Ján, Gyürky László, Toti Imre, kanonok. — 'S ekkép hydráfjet emlöt, majd gyűlölség indulatá fajúlo 's közgyűlésünkben már elharapözni kezdő ellenségeskedés leginkább ő méltósága türelmesen békéltető szava, 's hasonlíthatlan finom tapintata által egészen lecsillapult, 's tanácskozásaink ismét a béke malasztjai 's a' kölcsönös türelem ösvényein haladtak. — A hus ára két krral lejjebb szállítottat, 's így sept. 20tól kezdve az 150 osztályu helyeken a marhahus fontja 12-kr., a birkahusé 9 kr.; a 2dik osztályu helyeken a marhahus fontja 11 kr., a birkahusé 8 kr. — Rend. lev.

POZSONYBOL. (A 459ik sz.ban megszakasztott közgyűlésről tud. folyt. 's vége.) Ezek után első alispánunk jelenté, hogy azon küldöttség, mely a mult közgyűlésből primás ő hercezségének abeli nagylelkü tetteért, miszerint a megye börtönéhez épített kápolnának butorozását magára vállalni kegyeskedett, a kk halás köszönetének nyilvánításával megbizva volt, tisztében eljárt, 's ő hercezségtől szívesen fogadtatván, töle azon k. igéretet vette: hogy a kápolna felszentelését vagy személyesen teljesítendő, vagy ha akadályoztatnék, annak eszközésbe vételéről gondoskodandik.

*) Nagyon bölcsen, mert ily helyzetben ezen kérdésnek, ugyan hol itt az országos sérelem? de hol csak az elv is, miután senki sem állíthatja azt fel, hogy választott bíró (kivált a mai választási rendszer mellett) több biztosítékot nyújt függetlenség tekintetében, mint királyi kinevezéstől függő bíró? — S z e r k.

Előad... gány... szers... lasku... pitván... tetik... a rkk... örömm... jezend... az alaj... Jelen... már m... maga... lelki... menny... Pálly... miszer... nem k... tettel... sére l... esemé... nek. G... tegye... szolga... nokán... indig... kérdés... pénzös... tartózi... liberal... mellyr... légni, ... e váda... szapor... hágas... zónk... szavak... badon... hirdete... söbb k... E. elle... gálat... tetben... mert n... mert a... is elre... ben ad... táblab... megva... igen l... melly... volt, i... tónka... detes... gyűlés... zott va... des vé... melly... llyom... adásra... telettel... (16 kr... pozson... nem ta... nmlgu... fog azu... nem l... tartja... melly... rosí te... dások... sentati... kormár... nyes u... intézv... landan... tetett... világos... törvén... jegyez... ovás t... időt, ... elmult... azonb... rosí bi... kezés... akár t... megvé... nézettü... világos... ket bá... világo... telez, ... rezvé... le z é... hát ha... Mondh... gy me... *)

Előadta ő hűségének levelét, melyben a felszentelést Po-
gány pozsonyi prépost és címzetes püspök urra bizván, egy-
szersmind azon lelkiatyának, ki a foglyoknak lelki vigasztal-
ásukban hivataloskodni fog, méltó jutalmára két ezer pft ala-
pítványt (tesz, oly módon, hogy míg ezen tőke le nem tet-
tetik, addig évenként 100 pftot fizetend). Melly jelentésből
a rrk ő hűségének nagylelkűségének ezen újabb tanúságát
örömmel értvén, hálás köszöneteket jegyzőkönyvileg kife-
jezendők, ezt egyszersmind ő hűgének level által kijelenteni,
az alapítványi oklevelet pedig a levéltárba tétetni határozták.
Jelenté ezáltal első alispán ur azt is, hogy a felszentelés
már meg is történt, és addig is, miglen a börtön-rendszer
maga tökéletes kiterjedésében megállapították, a rabok
lelki oktatása iránt ideiglen rendelkezés tétetett. Minket, a
mennyiben tudva van, hogy ugyan e czélhoz a mlgtos gr.
Pálly család is nevezetes áldozattal járult, életet a remény,
miszerint a rrk, üdvözítőnk magasztos példájától áthatva, a
nem katolikus foglyok lelki oktatásáról is lebaráti szere-
tetel gondoskodandának. Alispánunk ez örömdetes jelenté-
sére leaslapodtak volt a kedélyek, de eljött csakhamar az
események szivrázó rohama, 's a keblek ismét mozgásba jöve-
nek. Gr. E. M. egy vadászain szabad téren elkövetett 's fölött
tegyverrel is támogatott rablási merénnyről vádolá be N. S.
szolgabíránkat; Sz. K. Modor városa hivatalban járó tanács-
nokának V. szolgabíró általi szennyes kilökdöstetését méltó
indignációval panaszlá be, 's gr. B. J. eskütt E. B.-hoz azon
kérdést intézé, hogy a bírói foglalás utján kezeihez vett
pénzösszeget többszöri felszólítás után már év óta mi végett
tartóztatja magánál le? A kk és rrket, — Pestmegye híres
liberalismusanak azon legközelebbi fájdalom eredménye,
mellynek organumául maga a Pesti Hirlap is szegyenle lel-
lépni, szem előtt lebege — keserű bosszankodás futotta el
e vádak hallatára, 's méltán tartva attól, hogy a mindinkább
szaporodó 's hirlapok utján is tudomásra jött tisztviselői ki-
hágások, kebelökben is elharapódzhatnak, különösen főjegyző-
nk a tisztikar becsületére féltékeny erzetel 's lélekrazó
szavakkal fordult tisztúrsáihoz, 's miután az érzelmek szabad-
on eszertett forrongása közben, atya által pazarlónak
hirdetett, P. J. t. beljegyző is, a jegyzői, vagy mikint később
kiigazították, a tisztviselői karból kitöröltek, N. és
E. ellen szolgabírói, V. ellen pedig saját kérésére tisztí viz-
gálat rendeltetett. Erélyes szellemet fejtett tehát ki e tekint-
etben Pozsonymegye, mi áldásunkat adjuk rá, de Tedeum
nem énekelünk még most felette, azon egyszerű okból,
mert a vizsgálátot kihágó tisztviselője ellen Pestmegye
is elrendelte, és mert azon spanyol inquisitionális szellem-
ben adott utasítás, mellyet e megye B. L. hítes ügyvéd 's
táblabíró ellen szinte ezuttal elrendelt tisztí vizsgálatba szöjt,
megvalljuk, az igazság kiszolgáltatási modortól eltűnt nem
igen kedvező színben mutatá be. — Azon k. intézvény,
melly a Duna és Lajtha folyók rendezésével eddig megbízva
volt, id. gr. Zichy Ferencz ő exellja helyébe mlgtos helytar-
tónknak legkegyelmesebb kineveztetését adá tudtul, örven-
detes tudomásul vétetett. Azon intézvény, melly az ország-
gyűlési költs'gek arányos fizetését nem teljesítő nyugalma-
zott vagy czimmel kilépett katonatiszteket, szigorú intézke-
dés végett feljeleníteni rendeli, elfogadatot, ellenben az,
melly a pozsonyi mézárások állandó árszabásért esedéklő fo-
lyamodásuk következtében a megyét e tekintetben vélemény-
adásra utasítja, mint a rrk municipális jogaiha vágó, tiszte-
teltel félretétetett, 's a hus ára előbbeni mennyiségében
(16 kr) sz. bírói adatok nyomán most is meghagyatott. A
pozsonyi kör szabályai iránt kibocsátott k. intézmény szinte
nem talált viszhangra, miután fel nem teheték a rrk, hogy a
mlgtu h. tanács annak belviszonyaiba avatkozni kívánna. Fel
fog azért írni a megye, hogy e társulat alapszabályai iránt
nem lévén észrevétele, többire az ügyelést magának fen-
tartja*). Meg kell említenünk még azon kir. intézvényt is,
melly a megyét az általa megvett 's szükségére fordított vá-
rosi telektől járó adó lefizetésére utasítja; ez élénk kifaka-
dásokra nyujtott többeknek anyagot; voltak, kik a repre-
sentációban nem bíztak, miután már kijelenték, hogy ők a
kormányban semmiképen sem bíznak; voltak, kik a törvé-
nyes utól sem vártak jót, miután az e tárgyban kibocsátott
intézvények a bírának, ugymond, zsinórmértékül szolgál-
landának; volt végre egy neki tüzesült sz. bíró, ki megerő-
tetett mellel fenhangon állítá, hogy ő a kormány által vá-
lasztott bírának általában semmit sem bízik, mert azok nem
törvény, hanem felsőbb utasítás szerint itélnek**). Meg-
jegyezzük itt, hogy ez utóbbi vád ellen kerületi ülnök által
ovás tétetett. Mi ugy hiszszük, kár volt azért vesztegetni az
időt, mert az illy éretlen kitérések lejárati ideje már ugyis
elmult, a fizetés köteleessége pedig nem idősült el. A rrdék
azonban legelőszörűbbnek vélték, tisztí ügyészeket a vá-
rosi bíróság elibe leendő megjelenésre utasítva, a törvény-
kezés útjára lépni. Mi is, megvalljuk, akár representatív,
akár törvénykezés útján, nem várunk kedvező eredményt a
megyére, de egészen más és azon egyszerű okból, mert
nézetünk szerint nincs a megyének igazsága. Igaz, hogy van
világos törvény, melly a megye szükségére fordított telke-
ket bár minemű adótól mentenek nyilvánítja, de van szintén
világos törvény, melly az elégtételt mindenkit a szerint kö-
telez, a mint magát az lekötelezte. Ugyde a megye szre-
vezvényében magát az adó fizetésére leköte-
leze, az adót pedig ugyancsak huzamos ideig fizette is,
hát ha még az az átkozott usis is követeléseivel előáll?
Mondhatná ugyan valaki, hogy törvény ellen magát, kivált
egy morális testület, le nem kötelezheti; igen, de az adózó

*) Természetesen, miután nemes Pozsonymegyét a legfel-
sőbb felügyelői jog kétségkivál — t. i. mert maga hiszi — már
co ipso illet! — S z e r k.
**) A kortesek által választott bíró, perse hogy sokkal
több bizodalmat érdemel — 's törvény szerint itél — t. i. men-
nyiben tudja a törvényt. — S z e r k.

telektől adót fizetni, ez nem törvényellenes, azt pedig, hogy
a megyének az illető telekre szüksége vala, a megye sem
politikai sem más uton eddig tudunkra nem igazolta. Kár
volt tehát a sommás ut elleni kifogásra utasítani a tisztí ö-
ügyészt, részünkről annak minélelőbbi befejeztét ohajta-
nók; hogy ha az eredmény kedvező nem leend, a baj a leg-
közelebbi országgyűlésen orvosolhatótnék. — A statárium
módosítását tárgyaló k. intézvény, miután e megyében an-
nak szüksége fen nem torog, tudomásul vétetett. Az előtűnk
álló nádori unnepejyre mlgtos helytartónk elnöksége alatt
fenyos küldöttség nevezetett ki, mellyhez a p. káptalan
egyik képviselője a szónok kineveztetését az egyháziakból
indítványozván, ugyan az, mint különben is csupa szolgál-
lati készségből eredő, egész illendőséggel mellőztetett. Tu-
dósításunkat gr. P. J.-nek azon egyhangu elfogadást nyert
indítványával rekesztjük be, miszerint a két testvér haza-
vára várt egyesülésének országgyűléseni előkészítése vé-
gett minden erdélyi megyék felszólítandók, 's erről a mag-
yar megyék is körlevél által mind tudósítandók lesznek*).
Mlgtos főisp. helytartónk ősi palotájában, hol a magyar ven-
dégseretet még eredeti alakjában honol, egy magas vendé-
get, István ő cs. kir. fenségét lévén fogadandó, bucsút von-
tölünk, 's gyűlésünk alispáni elnöklet alatt fejeztetik be;
jövő törvényeszkünk nov. 23-dikán, közgyűlésünk pedig
dec. 9-én lévén megtartandó.

BUDAPESTI HIRHARANG. A központi vasuton mult
hétén egy napszamos térdét összezúzta, ki elég vigyázatlan
volt a rohanó vonal legközeleiben megállani. Alig nyitott meg
e vasut, 's már is elég sok szerencsétlenség történt rajta.
Egyébiránt most az igazgatóság külön jutalmat készült kitűzni
azon mozdonyvezetők számára, kik egész éven át semmi
szerencsétlenséget nem okoztak. Hátha a színházaknál is
nagy jutalmat szabnának azon énekesek számára, kik miatt
egész éven át egyszer sem kellene a játékréndet megváltoz-
tatni? Ugy alkalmasint nem uralkodnék köztök oly nagy
mértékben a rekedtség. — Cerrito és férje octoberben csak-
ugyan megérkeznek, 's meg kell vallani, hogy az igazga-
tóság elég jutalmas árszabás mellett fogja e két jeles mű-
vészt a magyar színház közönségének bemutatni, főkép a kü-
lön bérlet utján. A félelvi rendes bérletre páholyt már nem
kaphatni. Ennyi pártfogás a közönség részéről lehető leg-
nagyobb buzgalmat érdemel az illetőktől. — Budán a lele-
pett igazgató távozása előtt egy színészöt — megboloztatott,
mi bizonyára hallatlan tény, minthogy különben a kormány-
pálcza többnyire a színészök kezében szokott lenni, amde
ez esetben a kérdéses színészöt havidíját merészle az igaz-
gatótól követelni, 's ez aztán egészen más, mert pénz még
a szépuem uralkodását is megtörheti. — Német lapok nagy
buzgalommal sietnek azon czálólo hírt közleni, miszerint
Liszt hazánkba koránsem szándékozik — magyar hölgyet
nőül venni; mi sem ebben, sem az ellenkezőben semmi kü-
lönös szerencsétlenséget vagy nevezetességet nem látunk;
mi inkább azt szeretnők, ha minden magyar ifju egy gazdag
német hölgyet hozna magának nőül, 's erre ezennel külön
egyesület föllállítását indítványozzuk. — Az orvosi kar vá-
lasztmányt neveze ki, melly kimerítő véleményt adjon va-
lamilyel méltányos orvosi díjszabás meghatározása iránt; ez
igen üdvös lépés, csak aztán végeredménye illendően nyil-
vánossá is létessek, mert eddig bizony gyakran megtörtént,
hogy sok ember, nem tudván, mit keljen tulajdonkép egy
orvosi látogatásért fizetniök, keveset féltek, sokat nem bír-
tak adni, 's addig haboztak a sok és kevés közt, hogy végre
egy fillért sem adtak, mi nekik természetesen legkönnyeb-
ben esett. — Az éjszakák növekedésével a lopások száma is
növekszik, 's majd minden reggel hallhatni néhány új lopási
esinyt; nevezetes azonban, mikép annyira haladtunk már ügye-
ségben, hogy legalább is minden tízedik lopásnak nyomába
jutunk. E szerint iparkodjék minden karosult, hogy épen ő
legyen a tízedik. — Legújabb időben divattá kezd válni a
művészek korholása, hogy jótékony czelokra előadásokat
nem rendeznek; mi ebben némi méltatlanságot látunk, mert
ha nem tartozik minden ember nagy összeget adóni jóté-
kony czelokra, ki könnyeden jövő nagy jövedelemnek ör-
vend, ugyan miért legyen erre épen a művész köteleztetve,
kinek legalább elég fáradozásába kerül a szép jövedelmek
megszerzése, 's miért adjon ő tehát ebből mindjárt több
száz forintot jótékony czelra, midőn mások sem köteleztet-
nek erre, kik százezernyi jövedelemnek örvendnek, a nél-
kül hogy azért csak egyet is rikkantaniok vagy ugraniok
kellene, e jövedelmök pedig halálukig tart, míg a mű-
vész toroka, lába, vagy keze csakhamar esütörtököt adhat,
és aztán még maga is, vagy családja valamely jótékony intéze-
tre szorulhat. Itt, véleményünk szerint, csak az jöhet tekin-
tetbe, ki magát látatja vagy hallatja, jövedelméből bi-
zonyos csekély száztólít fizet, a nélkül hogy nagy áldoza-
tokra kíméletlenül zsaroltatnék. — Pongrácz Nina magyar
íróő jelenleg Parisban van, hova Bécsből utazott; tapasztal-
ásait terjedelmesen közleni fogja, mutatványokat a divat-
lapok valamelyike adand. — A lég annyira megfrissült, hogy
a Dunában már csak hölgyek fürdenek, kik mindig jobban
kiállják a hideget mint a férfiak, mi annál különösb, mivel
ők sokkal hamarabb tűzbe jönek, a férfiak ellenben sokkal
gyorsabban meghűlnek. — A lovagművészek panaszkodnak,
hogy őt-heti mutatványikból alig vettek be összesen huszezer
forintot; hol azon magyar, kinek oka volna illy keserves
panaszra fakadni, habár egészen is fölládozná magát 's tö-
rekvéseit a közjóért? — A nyári lakásokból haza szállong-

*) E tekintetben legjobban az erdélyi Diéta fog eligazíthatni
bennünket. Majd meglátjuk, mit fog ez az illy desideriumokhoz
mondani. Addig alkalmasint kar körlevelezni, hacsak a honi
papír körlevelek általi fogyasztást nem tartjuk czelnak. S z e r k.

nak már az emberek, 's többektől hallottuk, hogy igen jól
esik nekik itthon — a pihenés. Pedig a nagy város zaja elől
menekültek a szabadba. — Egy ur minap elkártyázá nehéz
hosszu arany óralánczát, 's midőn egy ismerős által kér-
deztetnék: hova lett becses óraláncza? komolyan így vá-
laszolt: „Barátom, a láncz kinosan szorítja a keblet, ha
aranyból van is; én már tökéletesen szabadnak érzem ma-
gamat!“ — *)
A MAGYAR GAZD. EGYESÜLET f. evi sept. 29-én, vagyis
kedden délután 3 órakor, közgyűlést fog tartani, mellyre a t.
ez. tagok 's ügybarátok minél számosabban megjelenni ittzelet-
tel keretnek. A kormányzó választmány meghagyásából —
Pesten 1846. — Török János, egyes, titoknok.

Erdélyi országgyűlés. Sept. 13-án: III. or-
szágos ülés tartott, tárgyai az országgyűlési jegyző- és
íromány-könyvek 's a beszédek tára szerkesztése, bírálása
és kinyomtatása iránti intézkedés volt. Határozattá lön: hogy
a jegyző- és íromány-könyvek bírálása és kinyomtatása
iránti egyezkedés egy kinevezendő bizottság, a beszédek
tára szerkesztése végett mód és eszközökrieli gondoskodás
pedig az elnök teendője legyen. Elnök ő mlgtu felszólítván
a kk. és rrket, hogy a bíráló bizottság megválasztására szó-
zatjokat a hétfői ülésre felhozzák, az ülést eloszlatta.

Sept. 14-én IV. orsz. ülés. Tárgy: Jegyzőkönyvi bizottság
választása. Elnök ő mlgtu felszólítván a kk. és rrket a bíráló
bizottság választásáról szözataikat beadni, a jelenlevők szöza-
taikat egyenkint az asztalra helyezett ládába betették; min-
kévégtével egy rész a szözatok kiszedését bizottságra kívánta
hagyatni, de b. Kemény Farkas felszólalására, miszerint jó
lenne a mult országgyűlési gyakorlat mellett maradni, a szó-
zatok kiszedéséhez elnök ő mlgtu által a kk. és rrk köréből e
czélra felhívott néhány tag helyt az országos ülésben hozzá-
fogott. A szözat-kiszedés, hosszadalmassága miatt, a mai
ülésben be nem végződhetvén, folytatása a holnapi ülésre
halasztatott.

Sept. 15-én V. országos ülés. Tárgy: Jegyzőkönyvi
bizottság, lajstrom. — Elnök a szavazatlavélek kiszedésével
tegnap fáradozott urakat felszólítja munkálkodásuk folytatá-
sára; mi bevégezödvén, eredményeul a következő 35 tag
nyerte a többséget: gr. Nemes János, gr. Thoroczkay Mik-
lós, Kozma Pál, Horváth Albert, Balla Mihály, Gál János,
ij. gr. Bethlen Pál, Lészai Lőrincz, gr. Teleki Domokos,
b. Kemény Domokos, id. gr. Bethlen János, gr. Kálnoky
Dénés, Zeyk József, b. Kemény Dénés, Vér Farkas, Zeyk
Károly, Horváth János, Gál Sámu, Kozma Dénés, gr. Beth-
len Farkas, Hoszsu László, Nagy Elek, b. Apor József,
ij. gr. Bethlen János, Fosztó Ferencz, Mikó Mihály, Antal
Imre, Schmidt Konrad, Biedersfeld Frigyes, Scherwig János,
Zimmermann József, Fogarasi János, Csorba György,
Kovács Dániel, Demeter József. — Az elnök által a honlap-
utáni országos ülésre napirenden leendő tárgyaló a k. kir. elő-
adásoknak az udvari kancellár választásáról szóló első pontja
fözetvén ki, — Tordamegye egyik követe több országgyű-
lésekeni gyakorlatra hivatkozott 's kérte ő mlgtat, hogy a
lajstromot tüzze ki tanácskozás tárgyául, annyival inkább,
mivel az már közíratra van bocsátva. — A többség a tordai
indítvány nyomán a lajstrom tárgyalása mellett nyilatkozván,
elnök ő mlgtu a csütörtöki ülésre ezt tüzte ki. (E. H. után.)

KÜLFÖLD.
NAGYBRITANNIA. A Times legújában így nyilatkozik
a spanyol házasságok ügyében: Nem hiszszük, hogy valaki
komolyan vitatná, miszerint a st. Jamesi udvar meg nem en-
gedendi, hogy a spanyol és francia Bourbonok összeháza-
sodjanak. A jelen eset különös körülményei közt illetően
családi összeköttetésből veszedelmes irány származhatik
ugyan. Azonban, hiszen folytonosan kénytelenek vagyunk
nem csak történni hagyni, hanem tenni is, mi veszedelmes-
nek tartatik. Gyakran csak két rosz közt választatni. Annál
kevesebbé kell a németeknek egymás iránt tartozó gyen-
géd tekinteteket szem elől tévesztetni telakodó tanácsadoga-
tással, hogy olly szirtektől örizkedjenek, mellyek veszé-
lyességét már saját történetükből is eleget ököpén kell is-
merniök. Ha ebbe bocsátkozánk, hol végződhetnek hivat-
lan tanácsunk? Mennél több tagadó nézetet nyilvánítánk,
annál jobban szorongattatánk állító nézetek előadására. Hol
keressenek elvégre menyasszonyokat a francia herce-
gek, hol férjeket a spanyol infanszök? Anglia geniusza
nem leánykérésre való. Igazán véve, ebben nem is mindig
voltunk szerencsésök. A britt fővárosban történt azon szre-
necsétlen egység, hogy a brazíliai Donna Maria portugali
nagybátyjához menjen nőül. A hűtelen Dom Miguel azonban
mit sem akart hallani sem a fiatal aráról, sem pedig a még
fiatalabb alkotmányról. Ez idő óta nem avatkozunk Hymen
dolgába, hit valahol csak megvesztegettek a diplomaták,
ezt mindig magok kárára tették. Akár mint vételekűdjung Isabella
királynének rokonával, Don Francisco infanszali ösz-
szekelése iránt, annyi bizonyos, hogy Montpensier hercege
és Luisa infanszö tervezett összehatalása olly eseménynek te-
kintetben, mellyet elhárítván, mindkét nemzet bölcsek esze-
lekedet volna, ha ugyan nemzeti érdekek e kérdésnél te-
kintetbe vétettek; szintolly kétségtelen, hogy ezt elő is ter-
jesztette a két udvarnak egy szomszéd, melly az egyiknek
régis és eléggé próbált szövetségese, a másikkal pedig szíve-
nyegyetértésben áll. Meglehet az is, hogy (Anglia részé-
ről t. i.) bizonyos ovás is tétetett azon házasság ellen. El-
tűrne-e Francia, sőt Spanyolország is ennél többet? Mind-
akettö elég öreg már, hogy magokról gondoskodjanak, ám-
bár az is igaz, hogy a bölcsestéget az ősz hajak még nem
okozzák. Atalán, mit érnek az ovások, ha pusztia szavakkal
tovább menni nincs szándék? Vannak nemzetek, mellyek
ovásokat gunnyal fogadnak, és némelyek meggyözödések-
nél természetes öntetszéssel, akaratosságukkal győzelemként
magyarázzák, állítólag idegen celszövényeken kivított gyö-

ELŐFIZETÉSI MEGHÍVÁS

illy című munkára:

ÉKESSZÓLÁSTAN.

I r t a

PAP IGNÁCZ.

TARTALOM:

Vezérszó. — Elméleti rész: bevezetés. — *I. rész* a' hódító erőkről: a) az okoskodási, b) a' szépitő, c) az érzítő módokról. — *II. rész*: a' szónoklatról 1-ör általában, 2-ör különösen: A) az egyházi ékesszólásról: a) a' szoros, b) a' tágértelmű egyházi szónoklatok (homília; paracnesis). B) a' világi ékesszólásról 1-ör általában, 2-ör különösen: a) a' polgári, b) az intézeti szónoklás' műtanja. — *III. rész*: az ékesszólás' külkellékeiről: a) az irmodor (stylus) b) a' szavallás. — A' példák mindenütt koszorús szónokainkból.

Gyakorlati rész: Példafüzér, mely az úgy nevezett *ancor* gyanánt a' magyar ékesszólás' irodalmából legválogatottabb egész szónoklatokat ad olly renddel, miként műtanon a' szónoklatok' különösségeit meghatározta.

Kéziratban 45 iv. előállítását a' veszprémi nyomada valóla-el. 's törvényes erejű lekötésnél fogva a' nyomtatás' első napjától számítva 10. mondom: *tíz hét alatt*. ha 20 ivnél nem terjed többre, készen leend. — Szép fehér nyomtató papíron, esinos borítékba füzve előfizetési ára egyezüst forint, mely áron szoros határozatnál fogva csak azoknak fognak példányaik kiszolgáltatni, kiknek nevei a' munka' végén kinyomva olvashatók: *aláírás nem fogadtatik-el.*

Előfizethetni Veszprém-ben: Nagyon tiszt. Jankó Imre urnál, kegyes rendű áldozó papnál, a' veszprémi

531
335
196

nda,
La-
Istu-
nöke,
azása-
illető
a ma-
n hir-
otott, a
szása e
Istu-
hasz-
vatalo-
zte ki,
Guille-
gséget
an, ha
t mint
hogy
kei ki-
om ba-
esztette
l kor-
lád há-
hogy
lád há-
király-
elnyben
vántatik
iránt a
tiót egy
es mar-
nevez-

ivatalos
itung 's
gy itton
, hogy
is kép-
kból álló
és alatt
politikai
n tiltva.
mit sem
lezőinek

ött szor-

186 em.)

(3, 3)

y a' diós-
tartandó
ésárszék,
t pálinka-
1-ső nap-

nnel meg-

(1, 3)

ödületének
nyviselővé
25. 1846.

(1, 3)

's jelesül:
200 p. fról
illető már
nnélfogvást

(1, 3)

kladott, 's
esirta nevü
tett adások
tni kérvén;

(1, 3)

helytartósági
évi october
országszerte
láztatni fog.

városában

és z e

Zeugen am

Lemberger,

in Bcsitz,

in Theresia

es Pozsony

(1, 3)

y Tivadarnak
nem töltött,
áltó példány
gsemmitése

(1, 3)

y kereskedő
kká Grätzer
tettetik. Költ

(1, 3)

edő hitelezői
sef, perügye-
16 9. 1846.

nagyobb kir. gymnasium' igazgatójánál, — és az alulit szerzőnél. — **P e s t e n**: Eggenberger József és Fija magyar acad. könyvvarus uraknál. 10 előfizetőtől a' 11-dik példány ingyen adatik. Az előfizetési időhatár november' utolsó napja, mellyen túl érkezendő rendelések 1. for. 30. ar. pp. bolti áron fogadtatnak-el.

Az ékesszólás a' szépművészség' tartományában igen fontos helyet foglal-el, mondja Kölesy, méltányos tehát azon hét évi folytonos szemléletésre, mellynek e' tanom terménye, mert a' műtan egyik fő alapeszköz, melly az ékesszólást a' szépművészség' tartományában igen fontos helyén biztosíthatja. Ez vezérlé a' hosszú idő alatt iparomat, hogy e' magasztos művészségnek megadjam illő műtanját, melly a' fiatal hajlamokat a' nagy czél' irányában biztosan vezérelje, 's ne csak ujdonság, hanem érdekességében meglepő ujdonság legyen 's mint ilyen lefizesse régi adósságunkat, mellyel e' téren e' részben hazánkknak még eddig tartoztunk.

Veszprémben Septemberhóba 1846.

Pap Ignác s. k.

az Ékesszólást' szerzője.

Ez alkalommal megszerezhető Veszprémben a' szerzőnél; **P e s t e n**: Eggenberger József és Fija magyar acad. könyvvarus uraknál:

ELEMI KÖLTÉSZETTAN.

's a' t.

írta

Pap Ignác.

165. lap. Velinen. borítékba fűzve 1 for. ezüst pénzben. — 10 példánytól a' 11-dik ezután is ráadatik: de csak Veszprémben a' szerzőnél.

(796)

A' P
leendő m
delmény
tósági inté

A' p
tőleg terjed
olgy esmer
teljesen mű

A' p
mezei gazd
fogal magé

Mint
elemi okta
ideje 's all
realisticus
mind a' há
lyoknak jó

Az
tandnak ele
's legalább
bevégezte
művészek
tanodáknak
említett fol

A)

1)

2)

szettan

3)

4)

5)

kint 5 órá

B)

1)

2)

3)

4)

5)

Más

1)

2)

pekre het

3)

4)

5)

erdőszeti

C)

gazdasági
számolást

Más

1)

2)

3)

4)

5)

A'

lett, mell

dékel

D)

1)

2)

3)

4)

Má

1)

2)

3)

a' végett

előadásol

vagy gaz

angol ny

kedelmi

czél sze

A

lévén, o

he fogja

épületbe

határozo

A

jövendő

elején f

kedden

(798)

Az o

szüle

szághar

nttése

és kert

délelőt

mellett

megáll

iskola

és sek

dől, m

áros f

rosa k

nagyol

denkin

nyelhe

(796)

(1, 3)

A' Pesten létesült királyi ipartanodának f. 1846-ik évi november hó 15-öd napján leendő megnyitása napját, czélját és szerkezetét előtűntető alább /- alatt olvasható hirdetmény — f. 1846-ik évi Sz. Mihály hó 16-án 35772. sz. alatt keletkezett k. k. helytartósági intézmény következtében czennel közhírrá tétetik

A' pesti kir. ipartanodának czélja 's szerkezte.

A' pesti királyi ipartanodának rendeltetése, hogy a' reális tudományoknak alapos és lehetőleg terjedelmes tanítása által a' honi iparértelmiség kifejtessék, az ifjúságnak alkalom szolgáltatassék oly esmeretek szerzésére, mikép az iparnak bár mellyik ágát választaná pályául azon eredmény teljesebb működéséért.

A' pesti kir. ipartanoda a' honi iparnak ágaikhoz képest három szakra osztályoztatik ugymint. mező gazdaság, műipar és kereskedelmi szakra, mellyeknek mindegyike két-két évi tanfolyamot foglal magában.

Mint hogy pedig ezen intézet leginkább azon néposztály kiképezését czélozza, melly a' felsőbb elemi oktatás bevégeztével hajlama, vagy lételezhetési érdeke szerint oly életmódot választ, mellyen ideje 's alkalmat alig leendő, az ipartanoda fontos és terjedelmes tárgyaknak kellő fellogására szükséges reális ismereteket tulajdonára tehetni az ipartanoda fenntartott osztályait egy évi folyamán, mind a' három osztálylál közös előkészítő tanfolyam fogja megelőzni, mellyet az illető szakosztályoknak jövendő tanítványai kielégítő előmenetellel elvégezni kötelesek lesznek.

Az előkészítő tanfolyamra csak oly egyének fognak felvétetni kik tanodai bizonyítványt mutatandnak elő arról, hogy a' felsőbb elemi tanodák két évi negyedik osztályt kívánt sikerrel elvégezték, 's legalább is a' 13 évet meghaladták, oly ifjak kik az elemi tanodák három évi folyamán bevégezte után a' közepes tanodákban már netán több osztályt hallgatták, továbbá mesteremberek művészek kereskedők, az ipartanodai előkészítő osztályba csak ugy fognak felvétetni, ha az elemi tanodáknak két év negyedik folyamát pótlólag elvégezték, vagy a' mennyire korosabbak volnának a' most említett folyamannak tanulmányaiól magokat vizsgálat alá vetvén, kielégítő ismereteket tanustandának.

A' tanulmányok felosztása.

- A) Az előkészítő év tanulmányai: 1) Általános számlolástan hetenként 3 óráig. 2) Betű-számítlan és elméleti mértan oly terjedelemben, melly a' gyakorlati mértan, — természet — eróműtan — és polgári építészeti alapos fellogására megkivántatik hetenként 5 óráig. 3) A' természetismeretnek ásvány, növény és állatország 5 óra. 4) Az iparüzleti írásmód előkészítéseül a) A' magyar nyelv mint tanítási nyelv főbb szabályainak ismétlése b) Az iparüzleti írásmódban előforduló muszavaknak értelmezése. c) Levelezési 's egyéb fogalmazási gyakorlatok 4 óráig. 5) Német nyelv 3 óráig. 6) A' rajzolásnak azon szakai, mellyek a' tanítványok egyéni czéljainak megfelelőnek, hetenként 5 óráig.

A' gazdasági osztály tanulmányai.

- B) Első évben: 1) Elméleti és gyakorlati mértan hetenként 5 óráig. 2) Ábrázoló mértan és a' polgári építésznek elemei 4 óráig. 3) Természettan 4 óráig. 4) Számolási 3 " 5) Rajzolás 6 " Második évben: 1) Általános- és műl vegytan hetenként 5 óráig. 2) Eróműtan; különös tekintettel a' mezői gazdaságnál előforduló eszközök szerzámok 's gépekre hetenként 3 óráig. 3) Polgári építészeti és vízműtan hetenként 4 óráig. 4) Mezői gazdaságtan 5 óráig. 5) A' tanévnek első felében az urbéri és mezői rendőrségről szóló törvények magyarázata, 's erdészeti szabályok hetenként 3 óra.

A' műtani osztály tárgyai.

- C) A' műtani osztály első évenek növendékeit ugyanazon tárgyakat fogják hallgatni, mellyek a' gazdasági osztály első éven tanítatnak, kivéve a' számlolást; melly helyett a' kereskedelmi számlolást lesznek kötelesek a' kereskedelmi osztály tanítványaiól hallgatni. Második évben: 1) Általános és műl vegytan 5 óráig. 2) Eróműtan 3 óráig. 3) Polgári építészeti a' mennyire tudniillik a' növendékek czélja ezt igénylendő, hetenként 4 óráig. 4) Műtán 5 óráig. 5) A' rajzolásnak azon neme, melly a' tanulók egyéni czéljának megfelelő, hetenként 6 óráig. A' tárgyaknak előadási felosztásában kellő ügyelem leendő arra, hogy a' műtannak azon fejezetit, mellyek a' mezőgazdaságnak egyik vagy másik ágára vonatkoznak a' gazdasági osztály növendékei a' műosztályi előadásokban hallgathassák.

Kereskedelmi osztály tanulmánya.

- D) Első év: 1) kereskedés tan hetenként 4 óráig. 2) Kereskedési számlolástan 4 " 3) Természményl áruk esmerete 3 óráig. 4) Kereskedelmi földleírás 3 óráig. Második év: 1) kereskedelmi írásmód 3 óráig. 2) Kereskedelmi könyvvitel 4 óráig. 3) Váltójog 3 óráig. A' kereskedelmi osztály tanulmányait a' többiekénél kevesebb előadási órákra vannak szorítva a' végett; hogy ezen osztály tanulmányait oly egyének is magokévé tethessék, kik az ipartanodai előadások meglátogatására több időt nem fordíthatnak, továbbá, hogy alkalom szolgáltatassék a' műtani, vagy gazdasági osztály egyik vagy másik tárgyát, a' kereskedőnek oly szükséges olasz, francia, angol nyelveket tanulhatni, a' szépirásban rendkívüli lelkéket venni, miért is kiváltképen a' kereskedelmi osztály tanítványainak meg fog engedtetni, hogy osztályuk tanulmányain kívül, hajlam és egyéni czél szerint, más osztályi tárgyaknak előadásait meglátogathassák. Az olasz, francia és angol nyelv, a' szépirás, az ipartanoda rendes tárgyaihoz sorozva nem lévén, oly tudományos készültésű egyéneknek, kik erkölcsiségüket 's tanítói ügyességüket kellőleg be fogják bizonyítani, felsőbbleg meg fog engedtetni, hogy az említett tárgyak fölött az ipartanodai épületben rendkívüli előadásokat tarthassanak, a' növendékek által fizetendő mérsékelt, 's eleye meghatározott díj iránt.

Oktatási nyelv.

A' pesti királyi ipartanoda minden osztályában oktatási nyelvül a' magyar nyelv fog használtatni. A' tanév kezdete.

A' pesti királyi ipartanoda előkészítő folyama f. évi Szent András hava elsején nyitattik meg; jövendőre pedig mint az előkészítő folyamannak, mint az illető osztályoknak előadásai Mindszent hó elején fognak megkezdetni, 's a' tanodai év végével tartando nyilvános vizsgálatokig minden hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken délutáni 8-11 's déltűn 2-4 óráig folytatattni.

(795)

H i r d e t é s.

Az olmuézi kerületbeli Morva Neustadtban levő 's morvaszileziai egyházi alapítványhoz tartozó exminorita-zárda részének 's kertjének árverés utáni eladása.

A' cs. k. morva-szileziai statusjavak eladási biztossága által közhírré tétetik: miszerint Morvaországban olmuézi kerületbeli Morva-Neustadtban fekvő, 's az ottani főiskolának már átadott rész' elkülönítése után a' zárda-templonnak maradt 's m. sz. egyházi alapítványhoz tartozó exminorita zárda része és kertje egy a' mint ezt jelenleg az egyházi alapítvány bírja és használja, 1846-iki october 3-én délutáni 9 órakor Brünn városában a' cs. k. kormány-épületben, felsőbb helybenhagyás fenntartása mellett, nyilvános árverés útján eladatni fog.

A' kertül együtt épület-résznek kikiáltási becs-ára 2623 ft. 45. krra p. pénzben van birólag megállapítva, mellyen alól az épület-rész semmi esetre el nem adatik. A' Neustadtbeli exminorita zárda része, melly az attól közpállal elválasztott 's az ottani főiskola számára fordított épület-résznek elkülönítése; 's Neustadt polgárságának pedig a' szentgyház és sekrestyének folyosóval átengedése után, eladásra rendeltetett, áll két emeletű épület-szárnyból, mellyhez 122 1/4 ölnyi térségű előudvar, 's 31 ölnyi belső udvar-tér tartozik.

A' zárda-épület megett találattik a' zárdakert, mellyet két oldalról magán álló falak, délről a' város fala, keletről pedig szomszéd épületek környezik, és 597 ölnyi terület foglal magában. Az eddig kerület udvart az árverés eredményére következett helybenhagyás után Neustadt városa közönsége maga költségén fogja bekeríteni.

Az eladásra kijelölt ház-rész, mellytől házi adó eddig nem fizetett, 's mellynek helyzete nagyobbreszt szelleireknek azon kötelezettség mellett adattak ki, hogy a' kikiáltott házbért évenyenként részletekben előre fizetni, és szinte előre becsátott 14 napi felmondás után kárpótlás igényelhetés nélkül költözökön tartozzanak, — általában jó anyagokból, kövek 's téglákból, zsinde-

fődel alatt épült. A' földszinti lakások általában boltozottak, az első és második emeletiek pedig részben kint hibás nádboltozatokkal ellátva.

Ugyan abban találattak

- a) Földszint: 1) Jobbról nagy kamara két osztályzatban, tornác, 's az előbbi keresztfolyosónak része, 2) balról hajdan ebédlő-teremnek használt hosszú szoba, szomszéd konyha, 's két elröngált kamara.

- b) Második emeletben: 1) belső udvar felé épülethez csatolt árnyékszék folyosóval. Mindezen helyzetek nem fűthetők. 2) Első emeletben: 1) folyosón balról nagy fűthető szoba; 2) e' mellett konyha, előszoba, 's árnyékszékhez vezető folyosó. 3) A' kis belső udvar felé hosszú fűthető szoba. 4) Jobbról az iskola-épület belső udvara felé be nem fűthető kamra, 5) az átengedett sekrestye 's földszint boltozott kamra felett két nagyobb szoba, vakszobával.

- c) Harmadik emeletben: 1) balról az udvar külső oldala felé hosszú nagy szoba; 2) a' városi sáncz felé egy nagyobb 's két kisebb fűthető szoba kis konyhácskával; 3) a' lépcső felmenetnél léczrostélyal ellátott sötét kamra; végül 4) földszinti sekrestye felett két fűthető szoba vakszobával. Az épület állapota — figyelembe vévén az egyházi fundus költségein tett javításokat — az 1844-iki decemberben tartott hivatali szemle alkalmával a' kömüves munkák általán jó karban találattak, 's csak a' külső vakolat kijavítása szükséges.

Ellenben a' háztető belseje nagyon rothadozó, a' zsindelel-fedél egy idő előtt szükségből kijavítottat. A' földszinti kövezetek rongáltak, az első és második emeletben padlózatok csaknem egészen használhatlanok. Epen oly romlottak 's használhatlanok a' kibérelt lakásokon kívül az ajtók 's ablakok, mellyek még a' Minoriták eltérése idejéből származnak, sőt az utóbbiak közül, némelylek deszkákkal berakva, egy a' létező kandalló-ajtócskák is, — az épületben találtatott 8 kályhák szinte roskák 's csaknem hasznavehetlenek.

Mi a' kertül illeti, melly a' főiskolának átengedett exminorita zárda-rész megett külön bejárásal külön fekszik, megjegyeztetik, hogy alatta jól boltozott pince külön lépcső 's előpinczével találattik; — hogy a' kertben létező faépületek t. i. a' város falán épített gloriol lépcső- 's karzatlál, továbbá faárnyékszék, 's teke-pálya egy kert-bérlő által önköltségein felállítatván nem az egyházi alapítványnak tulajdona 's így magára hagyatik a' kert megvevőnek ez esetre az érintett faépületek illető tulajdonosávali egyezkedés.

Ezenkívül a' venni kívánóknak tudni adatik: miszerint a) az említett zárda-kert 1845-iki november 1-től, 1848-iki october végéig félevenként előre fizetendő 14 ft. 45 p. krnyi évi bérért 's a' kertre kivetett adó-terhek viselése mellett oly kötelezettséggel adatot hasznosbérbe; hogy azon esetre, ha a' kert a' három évi bérlet-idő alatt eladatték, vagy iránta más rendelkezés történik, a' bérleti szerződés megszűnjön a' hasznosbérlet félevi felmondásával, melly, ha az egész hasznosbérleti idő előtt történik, a' hasznosbérleti egy év előtt tétessék; — minden bérletengedés és kárpótlás nélkül a' szerződéstől előlenni tartozzék.

2) Hogy e' kertén 45 p. krnyi évi adó, 's 5 krnyi pótlék, egészben tehát 59 p. krnyi adó fekszik, mellynek 19 ft. 40 p. krra rugó tökéje, a' beesár kieszközése alkalmával levonattik; ezen adó-terhet jelenleg a' hasznosbérlet viselni tartozik.

c) hogy e' mellett azon kertül utjavításra, a' fentebb említett adónak harmada azaz 19 1/2 p. kr. fizetettik, mit eddig az egyházi fundus vállalt magára; végre d) hogy az eladandó zárda-rész, a' kerttel együtt, a' Neustadtbeli Minoriták eltérése után, egyházi alapítványnak kétségtelen tulajdona lón, 's így még semmi nyilvános könyvbe ígatva nincs; mire nézve a' jövő vevőnek érdekében álland, a' dologhoz tulajdonjog elnyerése végett m. Neustadt városi tanácsához, a' köteendő adás-vevési szerződés alapjánál fogva a' városi telekkönyvbe való beíratásért folyamodni, melly ígatáshoz az egyházi alapítvány részéről egyszersmind az említett szerződésbeni helybenhagyás is járuland.

A' lényegeseb eladási feltételek következők: 1. Mindenki, ki e' honban jóságot birni képes, az árveréshez járulhat. 2. Ki az árverésnél részt venni kíván, bánatpénzül a' 2623 ft. 45. kr. p. kikiáltási árnak tízed részét akár készpénzben, akár nyilvános, 's ércz pénzre 's megvívőre szóló tehermentes statuspapirosokban — árkelet szerinti értékű 1. ptt., 's az 1834 és 1839-iki évi névszerinti értékű status adóssági kötelezvényeket kivéve — lefizetni; avagy ez összegről szóló, a' köz. polg. tör. könyv 230 és 1374. §. §. szerint elfogadhatónak nyilvánított biztosítási oklevelet készíteni tartozik.

Venni szándékozók könnyebbé végett, kik távollétek, vagy más okok miatt az árverésnél meg nem jelenhetnek, vagy nyilvánosan árverezni nem akarnának, az árverés előtt és alatt, írt 's lepe-csételt ajánlatukat az árverési biztosságnak átadni megengedtetik.

A' beadási helyekkel szükségesképen ellátott ajánlkozó levelekben a) a' tárgy, mellyre az ajánlat tétetik a' tárgy árverezésére meghatározott időnek t. i. év, hónap és nap megnevezésével illelőg kifejeztessék, 's betűkkel és számokkal világosan meghatározott pengő pénzbeni összegről szóljon; miután az ezen feladatokkal fel nem ruházott ajánlatok, vagy mellyek csak percrentre vagy a' szóbeli árverésnél előtt legmagasb ár fölött bizonyos összegről szólóak — tekintetbe nem vétetnek.

b) azokban világosan foglaltassék, hogy magát az ajánlkozó minden árverési feltételeknek alávetendi, mellyek az árverési jegyzőkönyvben felvétetvék 's az árverés kezdete előtt felolvastatandók. c) az ajánlkozó levélbe a' kikiáltási árnak 10 pctje bánatpénzül zárássék, melly akár kész pénzről akár nyilvános 's érczpénzre és megvívőre szólóak 's tehermentes statuspapirosokból — az ár kelet szerinti értékű 1. ptt., 's az 1834 és 1839-iki évi névszerinti értékű status adóssági kötelezvényeket kivéve — akár a' cs. k. kamarai ügynökség által megbírált, 's a' köz. polg. tör. könyv 230 és 1374. §. §. szerint elfogadhatónak nyilvánított biztosítási oklevélből álljon.

d) az ajánlkozónak kereszt és családnéve, továbbá czimzete 's lakhelye a' levélbe irassék. e) az írásbeli ajánlatok beadásuk időpontjától fogva az ajánlkozók, az eladó egyházi alapítványtól azon naptól, mellyen elfogadásuk az ajánlkozónak tudni adattik, köteleztek. — A' befejezett szóbeli árverés után, minekútána a' jelenlevők már többet adni nem akarnának, — az árverési biztosság által az írott ajánlatok megnyitattak 's kihirdettettek.

f) vevő gyanánt — további árverés nem engedve — az fog tekintetni, ki akár szóbeli árverés alkalmával, akár rendszeresen írott ajánlat után, mint legtöbbet ígérő tűnik elő.

g) ha a' szóbeli, az írott ajánlattal teljesen egyenlő, akkor a' szóbeli előbb, — két vagy több írásbeli egyenlő ajánlatok közül az elsőbbséget az árverési biztosság által végbevitt sorsrúdos határozza el.

h) Ha az árverésnél valaki másért kívánna árverezni, megbízójának illelőg törvényesített megbízásával magát árverés előtt a' biztosságnál igazolja, néki a' megbízást átadván.

i) A' bevégeztet árverés után nagyobb ígért el nem fogadtatik. j) Betejezett árverés után a' jóságot meg nem vevőknek a' bánatpénz azonnal visszaadatik, a' legtöbbet ígérőnek pedig ez, a' vételpénz felének lefizetése után kézbesitetik.

k) A' megvevő a' vételpénz felét, a' néki legrovidebb idő közben tudni adott vételi helybenhagyástól, 4 hét alatt, még pedig ezen jóság átadása előtt Brünnben létező cs. k. m. sz. tart. kamarai fizető-hivatalban lefizetni tartozik.

A' hátramaradt vételőár másik felét pedig, ha ezt a' megvevő jósággal első helyen biztosítja 's félevenként részletekben fizetendő ötös kamattal jövedelmezeti, — azon naptól számítva, mellyen a' vétel-összeg első fele szerződésileg lefizettet — öt év alatt, öt egyenlő részletben lefizetendő.

Az árverésnek többi feltételei árverés alkalmával tudomásra fognak adatni, 's még előbb is, valamint a' közjavak eladási tartományi biztosságnak, ugy a' cs. k. m. sz. kamarai-jövedelmek igazgatóságának, — megnevezetők.

Végül figyelmeztetik: miszerint a' venni kívánók, az eladásra szánt M. Neustadt exminorita zárda-épület részét 's kertét személyesen szemügyre veheti. — Brünnben 1846-iki augustus 10-ken. A' cs. kir. m. szil. tart. közjavak eladási biztosságától.

(P. H.)

Gróf Stadion Rudolf Morva és Szileziai kormányzója. Chlamezky Antal lovag cs. kir. udv. tanácsnok. Schöfer Antal cs. kir. m. sz. kor. tanácsnok.

(207) Kis András elleni csődper. (1, 3)

33613. Győr vármegye törvényszékének jelentése szerint Kis András Téth helységbeli jobbágy hitelre: csődületének határnapja f. évi october 12-dikére tüzetvén ki, 's jömegegondnokká Zombath Antal táblabíró, perügyelővé pedig Bély József útszeletheli alligység nevezetvén; ugyanez kihirdettetik. Költ Szent Mihály hó 1-jén 1846.

(208) B. Szegedi József és neje elleni csődper. (1, 3)

34174. Szathmárnémeti város tanácsának jelentése szerint B. Szegedi József 's neje Kónya Rozália bukkit adós hitelre: csődületének határnapja f. évi december 13-ikére tüzetvén ki, 's jömegegondnokká Zsiga György helybeli tanácsnok, perügyelővé pedig Vajai Gábor hites ügyvéd nevezetvén; ugyanez kihirdettetik. Költ Szent Mihály hó 1-sőjén 1846.

(211) Sztójkovics L. elleni csődper. (2, 3)

3638. Szabadka szabad királyi város tanácsa megeresése folytán Sztójkovics L. rófos kereskedő hitelre: csődületének határnapja 1846. oct. 7. 8. 9-ikére tüzetvén ki és ideigleni jömegegondnokká Zárus Fülöp kereskedő, perügyelővé pedig Vinkler Mátyas hites ügyvéd nevezetvén; ugyanez kihirdettetik.

Váltótörvényszéki idézés. (789) Pollák Vilmos kinek jelenlegi tartózkodás helye nem tudatik, az ellene Ullmann Ignác pesti kereskedő által 100 p. ft. és járulékal iránt indított váltótörvények a VI. H. r. 79. §-a szerinti tárgyalásra f. évi október 24-án reggeli 9 órakor a váltótörvényszék előtt jelenjen meg. Azen esetre pedig ha fent nevezett alperes a kitűzött határidőre sem személyesen, sem képviselője által meg nem jelenne, rendelmeire Visnya József ügyvéd gondnoknak nevezeték. Költ Pesten a kir. e. b. váltótörvényszék 1846. szeptember 13-án tartott üléséből.

Kötelezvény iránti felszólítás. (186) 29353. Pozsony vármegye Jeszenszky Elek, mint néhai Jezerniczky Lajos árva gondnokának folyamodása következtében, bizonyos 1821-dik évi július 27-ken 3645 forintól 20 król kiadott s néhai Jezerniczky Lajost szenvedőleg, Landerer Lajost, s engedmény mellett Markovics Pétert pedig kereskedőleg illető már kifizetett, de elveszett kötelezvényt országserzte azzal kérvény kiharítottatni, hogy ha annak mostani tulajdonosa magát egy év eltelté alatt nem jelenít meg, a kérdéses kötelezvény kitáblázatani, s megsemmisíteteni fog, ugyanez szokott mód szerint kiharítottatni. Költ Sz. Jabab hó 28. 1846.

Csödper-szüntetés. (194) 31149. Ó-Zólyom városa tanácsa jelentése szerint, idősb Bánk János helybeli marha kereskedő hitellel barátságosan meg egyezvén, az ellene rendelt csödper bíróság megszüntetettnek kinyilatkoztatott. Mi is f. é. június 24-ken 21288. sz. a. kelt intézmény következtében kiharítottatni. Költ Kisasszony hó 11-ken 1846.

Csödper-szüntetés. (202) 31150. Pozsony város tanácsa Diem Gottlieb és Katalin hitves társak folyamodása következtében az 1833-dik évi december 30-án 163 v. forintól kiadott, 1834. évi márczius 19-ken betáblázott s a mondott folyamodókat szenvedőleg, Wörtmann Andrást pedig kereskedőleg illető, már kifizetett, de kitáblázás előtt széttepett kötelezvény megsemmisítésére s kitáblázására kitűzött f. évi június 30-dik napjától számított egy évi s nap határidőt országserzte kiharítottatni kérvény, ennelfogást a kitűzött határidő körszerte köztudomásra juttatik. Költ Kisasszony hó 11-ken 1846.

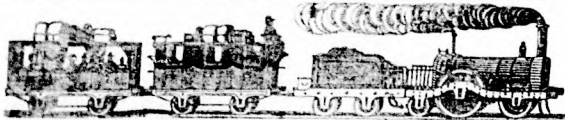
Csödper-szüntetés. (175) 32927. Pest városa tanácsának jelentése szerint, Malerko Anastáz hitellel barátságosan meg egyezvén, az ellene rendelt csödper bíróság megszüntetettnek kinyilatkoztatott. Mi is 1844-iki évi július 24-ken 24890. sz. alatti kelt intézmény folytatban kiharítottatni. Költ Kisasszony hó 25-ken 1846.

Kötelezvény-megsemmisítés. (189) 27813. Temes vármegyének felírása folytán még 1826-dik évi december 15-öjén 1000 v. ftól kiadott s Orszler József királyi mérnököt szenvedőleg, Theuerkauf-féle árakat pedig kereskedőleg illető már kifizetett, de elveszett kötelezvény megsemmisítése körül köztudomásra juttatik. Költ Szent Jakab hó 24-ken 1846.

Kötelezvény-megsemmisítés. (196) 24383. Szerém vármegyének felírása következtében még 1804 évi szeptember 1-jén 3232-dik szám alatt 600 forintól kiadott, s a rumai iskola alapítványát kereskedő, a magyar királyi udvari kintestárt pedig szenvedőleg illető kötelezvénynek megsemmisítését, minthogy a mondott megye irattárában szorgalmas felkeresés után sem találattat fel, körszerte közhírré tétetik. Költ Sz. János hó 23. 1846.

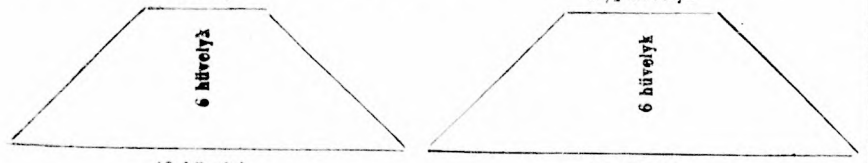
Figyelmeztetés. (201) 32140. Sopron város tanácsa Marth József gondnokság alatt levő kiskoru kalmárlegény helyszonyult teközása tekintetéből, a helybeli arhavivatali, illető rokonai s gondnoka folyamodásaihoz képest, mint pazarlót országserzte körözöttetni, s a nekie kölcsönadástól mindenkit penze elvesztése alatt tiltatni kérvény, ugyanez a fentírtett sz. alatti kir. helytartósági kegyes meghagyás következtében közhírré tétetik. Költ augusztus 18-ken 1846.

Takarékpénztári könyvecske megsemmisítés. (648) 32915. Jobbágyi Theoti hitves ügyvéd a pozsonyi takarékpénztári néhai Müller Karoly alezredes nevére 150 p. forintól kiadott s elveszett könyvecske megsemmisítését országserzte kiharítottatni kérvény, miután az eziránt innét meghaigatott Pozsony vármegye legközelebb azt jelenté: hogy a kérdéses elveszett pozsonyi takarékpénztári könyvecskének megsemmisítése iránt mi észrevétel sem fordul elő, ennelfogást a körülírt takarékpénztári könyvecskének megsemmisítése körszerte köztudomásra juttatik. Költ Kisasszony hó 25-ken 1846.

A magyar középponti vaspályához megkívántató tölgyfa-ászkgerendák szállítását illető hirdetmény.

Az alolrt igazgatóság a közelebbi s ugyszinte a későbbi évekre szükséges tölgy- s feher-tölgyfa-keresztgerendákra, melyeknek hossza 7 1/2 láb, fenéklap szélessége 12 hüvelyk, magossága 6 hüvelyk legyen, s az írásbeli ajánlatokra pedig, melyekben 3000-30,000 darab mennyiség befoglaltathatnak, következő feltételeket alapította meg, u. m.: 1ször. A felszínnek, melyre a kerékvass fektetetik, olly simaszögletesre kifaragottnak kell lenni, hogy egy ötödörészét a szállítandó mennyiségnek: 8 1/2 hüvelyk-, négy ötödörése pedig 5 hüvelyk tiszta felszínét képezze.

2ször. A gerendáknak a felszínén egyenesen kell feküdni. 3ször. Az írásbeli ajánlatok Ujfalu- (a határszélnél), Pozsony-, Cseklész-, Diószög-, Sellye-, Érsekújvár-, Kőbölkut-, Párkány és Nagy-Marosi szállítóhelyekre utasítandók, a hova a keresztgerendák szabadon letétehetnek. 4ször. Az ajánlatokhoz az egyezési öszvegtől 10%-nyi bántépénz készpénzben, vagy ausztriai statuspapirosokban, a napifolyam szerint, csalandók. 5ször. A különleges feltételek az igazgatóságnál megtekinthetők. Pozsony, august 1-jén 1846.

A magyar középponti vasut igazgatósága. Landerer és Heckenast könyvnyomdájában, hatvani-utczában, különféle takarópirosok (maculatur) rizma-számra kaphatók.

Magyar közép-ponti vasut.

Naponkénti járás-rend f. évi szeptember 1-től 30-ig.

Table with 4 columns: Station (Pest, Vác, Palotára, Dunakeszire), Time (e.g., 10 órákor délelőtt), and Direction (Vácra, Pestre).

Tulajdonos Borsos Márton. - Nyomatja Landerer és Heckenast Pesten.

Ajánlkozás. (795) Egy, jeles bizonyítványokkal ellátott gyakorlott nevelő, ki a magyar, deák, német s tót nyelvben tökéletesen jártas, egy nagyobb rangu családhoz nevelőül felvételt kívánkozik. - Bővebb tudomást e lap kiadó-hivatala adand.

Haszonbérlet. (774) A csákovai közalapítványi uradalom részéről e f. 1846. évi október hó 20-ken Csákovárt szokott reggeli órákban megtartandó árverés alkalmával, következő uradalmi jogok és földek három egymásutáni és részint 1871-iki mártius, részint pedig május 1-től kezdendő évekre bérbe fognak adatni u. m. 1) a halaszt Csákovárt, 2) a vadászat Csákovárt, Petrományt és Zsebelyen, 3) uradalmi földek és pedig: Óbádon: 4 hold malom-föld, 102 1/2/1000 kaszálló, 301 1/2% kivágás. Giládon 56 1/2% hold szántóföld, 6 kaszálló. Giládon: 169 1/2% - 27 1/2% - 348 1/2% - 118 1/2% - 173 1/2% - hold kaszálló. Bérleni szándékok bántépénzzel ellátva hivatalosak. Csákovárt 1846. évi szeptember 9-ken.

Heckenast Gusztáv (1 2) pesti könyváros- és kiadónál váczutezében 15. sz. a. megjelent és minden hiteles könyvárosnál kapható. Olesó iskolai könyvtár. Latin nyelv elemei. Seidenstücker szerint magyar nyelvhez alkalmazá Némethi Pál. Kézikönyvül a nyelvtan első osztályban. Sret. füzeve 40 kr. p. p.

Elméleti s gyakorlati Német nyelvtan. Itta Steinaecker Gusztáv. 2dik kiadás. Sret. füzeve 10 kr. pengő pénzben.

FÖLDRAJZI TANÍTÁS a tanuló ifjuság számára, sok kérdésekkel és feladatokkal szó- s írásbeli megjeltesse. Három folyam. Sret. köve ára 30 kr. p. p. Ezen munka, 3 folyam egy kötetben köve 1 ft p. p.

Buza- és rozs-szállítás. A Pjergai bánya kamarai tisztartóság ez évi szüksége fedezésére 20000 pozs. mérő buza és 7000 pozs. mérő mindkettő idei termési rozs, fog megvéteitni, helyben Széllaknán (Windschacht) Selmecz mellett. A vállalkozók ajánlataikat akár az egész mennyiségre, akár részletekre, az élet nehézségeinek, árának és az ide szállítási időnek bizonyos kitételevel, egy nemkülönben a mustrának hozzáadásával legfeljebb október hó végeig, az itteni főkamargrófi hivatalhoz küldhetik be, a melyekre s tulajdonképen az ajánlat el- vagy nem fogadása eránt, posta fordultával fog a nyilatkozat következni. Kolt Selmeczben az al-magyarországi királyi főkamargrófi hivatal 1846. évi nyarató hó 27-ken tartott tanácsüléséből. (744) (3, 3)

Elelemre és szállásra egy vagy két jöházbeli tanuló-növendék befogadtatik a közelgető iskolai évre egy tiszteességes házhoz, Pesten a belső városban az iskolához igen közel. Iránta értekezhetni a „Pesti Hirlap“ kiadóhivatalában, hatvani-utczában.

Deutsch A. és W. Szegeden, ajánlják jólrendezett posztó-, vászon-, kézmű- és selyem-raktárakat, ugy nagyban mint kisebb részletekben, a lehető legintányosb árt. (729) (3, 2)

Heckenast Gusztáv (1 2) pesti könyváros- és kiadónál váczutezében 15. sz. a. megjelent és minden hiteles könyvárosnál kapható: Német-magyar és magyar-német Zsebszótár. Legujabb helyesírás szerint s az újonan alakított vagy füllesztett szakkal bővítve öszveita Alsó-viztli Fogarasi János. Nagy 12rét, 2 kötet köveve 4 ft p. p.

Heckenast Gusztáv (2, 2) pesti könyváros- és kiadónál váczutezében 15. sz. a. megjelent és minden hiteles könyvárosnál kapható Ujdon-uj Magyar szavak tára, mely a hazai hirlapokban, új magyar könyvekben, tudományos és közéletben előkerülő újdon kifejezéseket, mű- és más legujabban alakított vagy fel-élesztett szavakat foglalja magában. Összeszede Királyföldy Endre. 12rét, füzeve 4 ft p. p.

Ötödik javított és tetemesen bővített kiadás: Legujabb HÁZI TITOKNOK. Mindennemű s különösen kereskedői levelek, valamint a közéletben előforduló bármiféle iratok helyes szerkesztésére vezérlő szabályok számos példálakkal világoztva. A magyar nemzet hasznára írt kézi segédkönyv. Szerkeszték Farkas Elek és Kövy István. N. Sret. Pesten, 1844. Csinos bor. füzeve 2 ft 30 kr. p. p.

Közhasznu Esméretek Tára a Conversations-Lexicon szerént Magyarországra alkalmaztatva. Olesó kiadás. Nagy Sret. 12 erős kötet füzeve 12 ft p. p.

Áresökentés. (783) T. u. Pest megye szükségére kívántató, s f. évi október 15-től kezdve, Pestre szállítandó 480 öl cserfa és 300 öl tölgyfa szállítása iránt folyó 1846-dik évi szeptember 28-ken a megyeház kisebb teremében délelőtt 10 órakor áresökentés fogvány tartatni: a vállalkozó szándékokok e végre ezennel felhivatnak. - Kolt Pesten szeptember 17-ken 1846. Nyáry Pál t. ns. Pest megye m. alispánja.

Épen most jelent meg (3, 3) Heckenast Gusztáv pesti könyváros- és kiadónál váczutezében 15. sz. a. és minden hiteles könyvárosnál kapható: Státusférfiak és Szónokok könyve Szalay László által. Teljes egy kötetben. Nagy Sret. füzeve 5 ft p. p.

Haszonbérlet. (790) Tek. Abonyi vmegyében kebeleztet haszonbérbe kiadandó jószág állománya. Monaj egész helysége: áll, 1500 holdból egy tagba, 15 telkes jobbágy, - 43 zsellér, - majorság szőlő - 9 köblös, dézma-ado 70 köblös; egy pálinkaház melybe naponkint 20 köblöt lehet főzni. Szőlőkon: 306 köblös föld, - erdő 800 köblös, - dézma-szőlő 70 köblös. - A feltételek láthatók Lőcsén: Vinter Salamonnál, - Eperjesen: t. Tomka István t. bíró s ügyvéd urnál, - Kassán: Török József t. bíró s ügyvéd urnál, - Miskolczon: Linchstein urnál.

Heckenast Gusztáv (2, 2) pesti könyváros- és kiadónál váczutezében 15. sz. a. megjelent és minden hiteles könyvárosnál kapható: JÓSIKA MIKLÓS legujabb munkái. 1) Az élet útjai. Egy kötetben. 32. füzeve 1 ft p. p. 2) Viszhangok. 2 kötet. 32. füzeve 2 ft p. p. 3) Szív rejtelmei. 32. kötet. füzeve 2 ft p. p. 4) Külföldi regényei, ugmint: Egy házasság a nagy világban, Tryevyan szerzőjétől. 8r. 2 kötet füzeve 2 ft p. p. Toussaint. Sret. 8 kötet füzeve 8 ft p. p. Új folyam isó es 2dik kötet: Akarati és Hajlam. Sret. 2 kötet. füzeve 2 ft p. p. Jósika Miklós többi munkái árjegyzéke: 1) Abafi 2dik kiadás. 32. 2 kötet füzeve 2 ft p. p. 2) Zólyom 1. 2ik kiadás 1 kötetben. 32. füzeve 1 ft p. p. 3) Könyvelmők 2dik kiadás. 32. 2 kötet füzeve 2 ft p. p. 4) Az utolsó Bátor 2dik kiadás. 32. 3 kötet füzeve 3 ft p. p. 5) A Csehek Magyarországon Korrajz I. Mátyás idejéből. 2dik kiadás. 32rét. 4 kötet füzeve 4 ft p. p. 6) Élet és Tündérhon. Kisebb regények. 2dik kiadás. 32rét. 3 kötet. füzeve 3 ft p. p. 7) Zrínyi a költő. Regény és krónika a XVII-dik századból. 32rét. 4 kötet. füzeve 4 ft p. p.